

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни**

"МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ"

для студентів напряму підготовки 6.030601

**"Менеджмент" спеціалізації "Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності"**

всіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
Протокол № 1 від 28.08.2013 р.

Укладач Липов В. В.

P58 Робоча програма
навчальної дисципліни "Міжнародна економічна інтеграція" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" спеціалізації "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" всіх форм навчання / укл. В. В. Липов. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 66 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни, її зміст за модулями і темами, наведено плани лекцій і семінарських (практичних) занять, методичні рекомендації та літературу щодо вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни, систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів економічних напрямів підготовки.

Вступ

Інтеграційні процеси у сучасному світі набувають особливого значення. Інтенсифікація міжнародних економічних відносин стимулює зростання активності спільних зусиль різних держав з пошуку шляхів спрощення умов переміщення чинників виробництва, забезпечення більш інтенсивного міжнародного співробітництва. Формування інтеграційних об'єднань стає причиною появи нових проблем, виток яких знаходяться у самому факті поглиблення економічної взаємозалежності країн-учасниць. Одночасно активізується участь в інтеграційних процесах окремих суб'єктів господарювання та їх об'єднань. Вони постійно вдосконалюють старі та створюють нові форми міжнародної інтеграційної взаємодії. Україна включилась в процес міжнародної економічної інтеграції і вивчення студентами її змісту, інструментів, механізмів, проблем, що нею породжуються, буде сприяти підвищенню якості професійної підготовки спеціалістів.

У рамках початкової дисципліни увага акцентується на теоретичних засадах та передумовах дієвої інтеграції (перший змістовний модуль) та практичному досвіді регіональних інтеграційних процесів та вдосконалення форм міжнародної економічної інтеграційної взаємодії суб'єктів господарювання (другий змістовний модуль).

Мета і завдання навчальної дисципліни: формування базисної системи знань із міжнародної економічної інтеграції, основних теоретичних концепцій, напрямків, форм, методів, економічних угруповань світу, перспектив економічної інтеграції України.

Навчальне завдання: вивчення сутності й тенденцій інтеграції економіки, форм, методів, суб'єктів і напрямків міжнародної економічної інтеграції, принципів і середовища її розвитку, практики здійснення й механізмів регулювання; набуття вмінь аналізувати й оцінювати інтеграційні процеси у контексті національних інтересів України.

Об'єктом вивчення є явища міжнародної економічної взаємодії, пов'язані з цілеспрямованою діяльністю країн світу зі створення міжнаціональних економічних об'єднань, що забезпечують існування єдиного економічного простору.

Предмет: процеси мікро-, мезо- та макроекономічних взаємовідносин суб'єктів господарювання на міжнародному.

Теоретична база: навчальна дисципліна ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час вивчення таких економічних дисциплін, як "Політична економія", "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Міжнародна економіка" доповнює та поглиблює коло питань спеціальних економічних навчальна дисципліна і є вихідним для навчальних дисциплін "Зовнішньоекономічна діяльність", "Міжнародний маркетинг", "Міжнародний менеджмент" та інших дисциплін варіативної частини навчального плану ВНЗ.

Структура навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3: у тому числі: змістовних модулів – 2; самостійна робота (ІНДЗ)	Шифр та назва галузі знань: 0306 "Менеджмент і адміністрування"	За вибором. Рік підготовки 3. Семестр 2 (6)
Кількість годин: усього – 108; за змістовними модулями: модуль 1 – 48 годин; модуль 2 – 54 години; ІНДЗ – 6 годин	Шифр та назва напрямку підготовки 6.030601 "Менеджмент", спеціалізація "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"	Лекції: кількість годин – 34. Практичні (семінарські): кількість годин – 16. Консультації – 6 годин. Самостійна робота: кількість годин – 52, у тому числі ІНДЗ
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 17. Кількість годин на тиждень – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: залік

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Вивчення навчальної дисципліни передбачає опанування студентами теоретичних знань з дисциплін гуманітарного циклу і, передусім, таких,

як: "Економічна теорія", "Макроекономіка", "Міжнародні економічні відносини" "Мікроекономіка", "Культурологія", "Соціологія", "Політологія".

Процес формування теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів із дисципліни "Міжнародна економічна інтеграція" здійснюється за допомогою лекційних занять, виконання практичних завдань, обговорення проблемних та найбільш складних питань і положень на семінарських заняттях. Самостійна робота студентів покликана сприяти поглибленню вивчення програмного матеріалу та закріпленню знань студентів. Складові навчального процесу з дисципліни "Міжнародна економічна інтеграція" розроблено відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Вивчення та засвоєння програмного матеріалу із даної навчальної дисципліни спрямовано на формування у студентів **знань** основних понять теорії міжнародної економічної інтеграції, чинників формування та особливостей впливу на інтеграційні процеси окремих елементів міжнародного економічного середовища, особливостей соціально-економічних моделей країн світу та їх впливу на розвиток міжнародної економічної інтеграції, об'єктивних законів та принципів розвитку міжнародних економічної інтеграції, теоретичних концепцій міжнародної економічної інтеграції, форм міжнародної економічної інтеграції, основного інструментарію регулювання міжнародних економічних відносин та умов його застосування, змісту й сутності процесів інтеграції, місця та перспектив інтеграції України у світове господарство, та **вмінь** *аналізувати та оцінювати* природно-економічний потенціал (ПРП), економічне, політично-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру країн, що інтегруються, *визначати стан та тенденції розвитку* інтеграційних процесів, *прогнозувати* наслідки застосування окремих форм міжнародних економічних взаємовідносин та визначати їх ефективність, *критично оцінювати пропозиції* щодо організації макро- та мікроекономічної взаємодії суб'єктів міжнародної економіки, застосування засобів державного регулювання міжнародних економічних відносин.

При викладанні навчальної дисципліни основна увага приділяється досягненню синтезу теорії та практики, що сприяє підготовці компетентного спеціаліста. Перелік професійних компетентностей у розрізі тематики навчальної дисципліни наведено у табл. 2.

Таблиця 2

**Предметні компетентності, якими повинні володіти студенти після
вивчення навчальної дисципліни**

№ п/п	Назва теми	Назва компетентності
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади МЕІ		
1	Поняття, сутність та об'єктивні засади міжнародної економічної інтеграції.	Здатність до визначення сутності міжнародної економічної інтеграції та її місця в системі світового господарства
2	Історія та сучасні напрямки МЕІ	Здатність до визначення історичних передумов, особливостей та напрямків інтеграційних процесів
3	ПРП як чинник інтеграційних процесів	Здатність до аналізу впливу чинників природно-ресурсного потенціалу економік на напрямки, форми, інтенсивність інтеграційних процесів
4	Соціокультурна складова міжнародної економічної інтеграції	Здатність до аналізу впливу особливостей національних культур, зокрема ціннісних орієнтацій, інституціональної складової існуючої в країнах, що інтегруються інституціональної системи на інтеграційні процеси
5	Рівні міжнародної регіональної економічної інтеграції	Здатність виявляти потенційні перспективи, форми та напрямки діяльності мікроекономічних суб'єктів країн, що інтегруються виходячи зі стадії інтеграційного процесу.
6	Теоретичні засади МЕІ	Здатність до використання в ході практичної діяльності висновків концепцій міжнародної економічної інтеграції
7	Ефекти МЕІ	Здатність виявляти найбільш ефективні на певній стадії інтеграційного процесу механізми інтеграції, та аналізувати реальні та потенційні ефекти інтеграції на розвиток економік окремих країн та всього інтеграційного об'єднання в цілому
8	Аналіз економічних наслідків різних форм МЕІ	Здатність визначення відмінностей між ефектами, що породжуються процесами інтеграції на різних її рівнях та використання цих знань до визначення відмінностей потенціалу економічної взаємодії з країнами, що приймають участь в інтеграції на різних її рівнях
Змістовний модуль 2. Інституціональний та регіональний зрізи МЕІ		
9	Інституціональний вимір МЕІ	Здатність аналізувати різні організаційні форми міжнародної економічної інтеграції, виявляти їх переваги і

		недоліки, відбирати і використовувати в практичній роботі найбільш ефективні
--	--	--

Закінчення табл. 2

1	2	3
10	Інтеграційні процеси в ЄС: Історія, сучасний стан та перспективи розвитку	Здатність до визначення передумов та закономірностей розвитку інтеграційних процесів на європейському континенті, Здатність до використання знань про структуру керівних органів ЄС, їх компетенції для аналізу змісту, основних напрямків, перспектив розвитку політичних, правових та економічних аспектів євроінтеграції
11	Розвиток інтеграційних процесів в Північній Америці	Здатність до використання знань про особливості інтеграційних процесів на північноамериканському континенті для визначення специфіки та перспектив взаємодії з країнами, що в нього входять
12	Інтеграційні процеси в країнах, що розвиваються та центральноамериканському регіоні	Розуміння особливостей інтеграційних процесів в країнах, що розвиваються. Здатність до використання знань про особливості інтеграційних процесів в центральноамериканському регіоні для визначення специфіки та перспектив взаємодії з країнами, що в нього входять
13	Економічна інтеграція в Південній Америці та її еволюція	Здатність до використання знань про особливості інтеграційних процесів в Південній Америці для визначення специфіки та перспектив взаємодії з країнами, що в нього входять
14	Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні	Здатність до використання знань про особливості інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні для визначення специфіки та перспектив взаємодії з країнами, що в нього входять
15	Проблеми МЕІ держав Африканського континенту та ісламських країн	Здатність до використання знань про особливості інтеграційних процесів на Африканському континенті та в ісламських країнах для визначення специфіки та перспектив взаємодії з країнами, що в нього входять
16	Інтеграційні процеси на пострадянському просторі	Здатність до використання знань про особливості інтеграційних процесів на пострадянському просторі для визначення специфіки та перспектив взаємодії з країнами, що в нього входять
17	Україна в процесах МЕІ	Здатність до використання у практичній діяльності отриманих знань про специфіку, передумови, потенційні переваги та недоліки посилення інтеграційних зв'язків України в межах інтеграційних об'єднань, до яких вона входить

У табл. 3 наведено кваліфікаційні характеристики, якими мають володіти студенти після вивчення навчальної дисципліни.

Таблиця 3

Кваліфікаційні характеристики, якими мають володіти студенти після вивчення навчальної дисципліни

Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
<p>Кваліфікація – офіційний результат процесу оцінювання й визнання, який отримано як результат навчання за заданими стандартами. Характеризує здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду діяльності, визначається рівнем і спеціалізацією освіти. Сучасне розуміння кваліфікації не обмежується її професійними ознаками. Кваліфікації описуються в термінах результатів навчання, останні, у свою чергу, виражаються через компетентності (реалізаційні здатності особи). У Лісабонській конвенції з визнання кваліфікацій вищої освіти в європейському регіоні (1997 р.), спрямованій на порівнювання і встановлення еквівалентності документів про вищу освіту різних країн, документах Європейського простору вищої освіти під кваліфікацією також розуміють будь-який ступінь, звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення відповідної програми з вищої освіти</p>			
<p>Компетентність – динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей, що описують результати навчання за освітньою/навчальною програмою. Компетентності покладені у основу кваліфікації випускника</p>			
<p>основних понять теорії міжнародної економічної інтеграції; чинників формування та особливостей впливу на інтеграційні процеси окремих елементів міжнародного економічного середовища, соціально-економічних моделей країн світу та їх впливу на розвиток міжнародної економічної інтеграції; об'єктивних законів та принципів розвитку міжнародних економічної інтеграції; теоретичних концепцій міжнародної економічної інтеграції; форм міжнародної економічної інтеграції; основного інструментарію регулювання процесів міжнародної економічної інтеграції та умов його застосування; змісту й сутності процесів інтеграції; місця та перспектив інтеграції</p>	<p><i>аналізувати та оцінювати</i> економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру країн, що інтегруються; <i>визначати стан та тенденції розвитку</i> інтеграційних процесів; <i>прогнозувати</i> наслідки застосування окремих форм міжнародних економічних взаємовідносин та визначати їх ефективність; <i>критично оцінювати пропозиції</i> щодо організації макро- та мікроекономічної взаємодії суб'єктів міжнародної економіки та застосування засобів державного регулювання міжнародних економічних відносин</p>	<p>зрозуміле і недвозначне <i>сприйняття</i>; <i>донесення</i> висновків щодо різноманітних аспектів <i>інтеграційної взаємодії</i> до колег, потенційних партнерів, фахівців і не фахівців, зокрема до осіб, що навчаються; з <i>урахуванням специфіки</i> управлінської, інформаційної та емоційної <i>функцій комунікації</i>; їх міжособистісної, публічної і масової, мовної, паралінгвістичної, речево-знакової <i>форм</i>; <i>етапів</i> кодування, відправки, розкодування, прийому, оцінки, здійснення зворотного зв'язку</p>	<p>здатність <i>приймати самостійні вивірені рішення</i> в сфері MEI на основі сформованих в процесі вивчення дисципліни компетентностей; <i>незалежно самостійно</i> їх виконувати; з одночасною <i>готовністю нести відповідальність</i> у межах посадових компетенцій</p>

України у світове господарство			
--------------------------------	--	--	--

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Навчальний процес із засвоєння студентами дисципліни "Міжнародна економічна інтеграція" починається з ознайомлення кожного студента із програмою дисципліни та формами організації навчального процесу. Студенти отримують уявлення про структуру, зміст та обсяг навчальних модулів, а також форми контролю та методикою оцінювання рівня засвоєння студентами програмного матеріалу.

Основними організаційними формами навчального процесу засвоєння навчальної дисципліни "Міжнародна економічна інтеграція" є: лекції, семінарські та практичні заняття; самостійна робота студентів; заходи з контролю знань студентів.

Засвоєння студентом навчальної дисципліни "Міжнародні економічна інтеграція" відбувається шляхом послідовного опанування матеріалу, структурованого у формі навчальних модулів.

Навчальний модуль – це відносно самостійний змістовний розділ дисципліни, що поєднує взаємопов'язані за логікою викладання елементи навчального матеріалу, засвоєння якого формує певний комплекс знань із даної дисципліни.

Тематичний план даної дисципліни складається з двох модулів (табл. 4).

Перший модуль розкриває теоретичні засади міжнародної економічної інтеграції. В темах модуля розкрито економічне підґрунтя, передумови початку інтеграційних процесів, історія виникнення та розвитку, теоретичні засади, механізми, інструменти та стадії інтеграційних процесів співвідношення інтеграції та глобалізації. У другому модулі подано зміст та особливості інтеграційних процесів в основних регіонах світу. Особливу увагу приділено інтеграції на пострадянському просторі та Україні зокрема.

Таблиця 4

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Денне навчання			
		Л	П	К	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади МЕІ		16	8	3	21

1	Поняття, сутність та об'єктивні засади міжнародної економічної інтеграції	2	1	1	2
2	Історія та сучасні напрями МЕІ	2	1	-	3

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6
3	ПРП як чинник інтеграційних процесів	2	1	-	3
4	Соціокультурні передумови МЕІ	2	1	1	2
5	Рівні міжнародної регіональної економічної інтеграції	2	1	-	3
6	Теоретичні засади МЕІ	2	1	-	3
7	Ефекти МЕІ	2	1	-	2
8	Аналіз економічних наслідків різних форм регіональної МЕІ	2	1	1	3
Змістовний модуль 2. Інституціональний та регіональний зрізи МЕІ		18	8	3	25
9	Інституціональний вимір МЕІ	2	2	-	3
10	Інтеграційні процеси в ЄС: Історія, сучасний стан та перспективи розвитку	2	1	-	3
11	Розвиток інтеграційних процесів в північноамериканській зоні вільної торгівлі	2	1	1	3
12	Інтеграційні процеси в країнах, що розвиваються та в центральноамериканському регіоні	2	0,5	-	2
13	Економічна інтеграція в Південній Америці та її еволюція	2	0,5	-	3
14	Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні	2	0,5	1	3
15	Проблеми МЕІ держав Африканського континенту та ісламських країн	2	0,5	-	2
16	Інтеграційні процеси на пострадянському просторі	2	1	-	3
17	Україна в процесах МЕІ	2	1	1	3
	<i>ІНДЗ</i>				6
	Разом	34	16	6	52

Примітка:* Л – лекції; П – практичні та семінарські заняття; К – консультації; СРС – самостійна робота студентів.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади МЕІ

Тема 1. Поняття, сутність та об'єктивні засади міжнародної економічної інтеграції

Передумови МЕІ. Об'єктивні засади та сутність міжнародної економічної інтеграції. Просторовий та організаційний зрізи МЕІ. Предмет і метод дисципліни. Суб'єкти, напрями та форми інтеграційних процесів. Основні інтеграційні центри. Показники МЕІ.

Тема 2. Історія та сучасні напрями МЕІ

Історичні витоки формування інтеграційних процесів. Економічні наслідки МЕІ. Вплив на МЕІ глобалізації міжнародних економічних відносин Інтеграція та глобалізація.

Тема 3. Природно-ресурсний потенціал як чинник інтеграційних процесів

Вплив географічних, природно-кліматичних і ресурсних факторів на економічну інтеграцію. Соціальні властивості середовища господарювання як чинник інтеграції.

Тема 4. Соціокультурні передумови МЕІ

Національна культура та соціальні орієнтації ціннісної системи як чинники формування специфічних моделей господарської діяльності, економічного устрою, міжнародної кроскультурної взаємодії. Вплив інституціональних чинників на розвиток МЕІ.

Тема 5. Рівні міжнародної регіональної економічної інтеграції

Преференційний союз. Спрощення руху товарів. Вільний торговельний простір. Зняття обмежень на рух товарів, послуг. Митний союз. Спільна зовнішньоторговельна політика. Взаємопроникнення та переплетіння національних виробничих процесів. Спільний ринок. Зняття обмежень на рух товарів, послуг, капіталів, міграції робочої сили. Погодження економічної політики країн-учасниць. Розвиток міжнародної спеціалізації та кооперації. Економічний та валютний союз. Структурні зміни в економіках країн-учасниць. Поширення інтеграційних процесів у інші сфери суспільного життя. Зближення національних законодавств.

Тема 6. Теоретичні засади МЕІ

Політичні та економічні теорії міжнародної інтеграції. Методологічний плюралізм. Ринкова та структурна школи інтеграції, функціоналізм, неокейнсіанський напрям теорій міжнародної інтеграції (дирижи́зм),

інституціоналізм, теорії ефектів та ефективності інтеграційних процесів. Класичний федералізм та неофедералізм. Комунікаційна школа інтеграції. Соціальний конструктивізм, мережний підхід, співуправління, інтерговерменталізм, взаємодоповнюваність.

Тема 7. Ефекти МЕІ

Статичні та динамічні ефекти митних союзів. Графічний аналіз ефектів МЕІ Дж. Вайнера. Динамічні (множинні) ефекти від приєднання країн до торговельно-економічних угруповань. Аналіз вигод та втрат різних форм інтеграційних об'єднань. Ефекти інтеграції товарних ринків (розподіл митних надходжень). Спільний ринок у сучасних теоріях. Створення економічного та валютного союзу. Макроекономічний монетарний аналіз.

Тема 8. Аналіз економічних наслідків різних форм МЕІ

"Створення" й "відхилення" торгівлі в митному союзі та зоні вільної торгівлі. Ефекти інтеграції товарних ринків (розподіл митних доходів). Утворення спільного ринку та його наслідки. Макроекономічний монетарний аналіз наслідків створення економічного і валютного союзу. ГАТТ/СОТ та регіональні об'єднання.

Змістовний модуль 2. Інституціональний та регіональний зрізи МЕІ

Тема 9. Інституціональний вимір МЕІ

Інституціональний (організаційний) та просторовий (регіональний) зрізи МЕІ. Інституціональні форми МЕІ. Мікро-, мезо-, макро- і мега- зрізи МЕІ. Специфічні форми регіональної економічної інтеграції. Міжнародні організації та МЕІ.

Тема 10. Інтеграційні процеси в ЄС: історія, сучасний стан та перспективи розвитку

Витоки та основні етапи становлення ЄС. Структура, сучасний стан та проблеми та перспективи розвитку ЄС.

Тема 11. Розвиток інтеграційних процесів в північноамериканській зоні вільної торгівлі (НАФТА)

Передумови, особливості, сучасний стан та перспективи розвитку північноамериканської інтеграції. НАФТА.

Тема 12. Інтеграційні процеси в країнах, що розвиваються та в центральноамериканському регіоні

Спільне та особливе інтеграційних процесів у країнах, що розвиваються (РК). Об'єктивні передумови, історія, зміст, специфіка інтеграційних процесів країн Центральної Америки (ЦА), карибського регіону. План Монро та інтеграція в Латинській Америці (ЛА). КАРІКОМ, Панамериканська МЕІ.

Тема 13. Економічна інтеграція в Південній Америці та її еволюція

Вплив природно-ресурсного потенціалу та особливостей культури на специфіку інтеграційних процесів у країнах Південної Америки (ПА). Історія, сучасний стан та напрями інтеграції країн регіону. МЕРКОСУР.

Тема 14. Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

Тихий океан як основа економічної єдності країн регіону. Специфічні особливості та перспективи розвитку МЕІ. АСЕАН. АТЕС .

Тема 15. Проблеми МЕІ держав Африканського континенту та ісламських країн

Один континент – множинність інтеграцій: природно-ресурсні та соціокультурні, матеріально-технологічні та економічні передумови гальмування дієвих інтеграційних процесів у регіоні. Специфіка інтеграційних процесів у країнах ісламу.

Тема 16. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі

Об'єктивні передумови та причини гальмування інтеграційних процесів на пострадянському просторі.

Тема 17. Україна в процесах МЕІ

Об'єктивна необхідність та умови, внутрішньо- та зовнішньо-економічні чинники включення України у міжнародну економічну

систему. Стратегічні напрямки та основні форми інтернаціоналізації української економіки.

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади МЕІ

Тема 1. *Поняття, сутність та об'єктивні засади міжнародної економічної інтеграції*

1. Інтеграція України у міжнародну економіку та актуальність дослідження проблем міжнародної економічної інтеграції.
  2. МЕІ у структурі міжнародних економічних відносин.
  3. Предмет і завдання дисципліни МЕІ.
  4. Просторовий та організаційний зрізи МЕІ.
  5. Основні інтеграційні центри.
  6. Показники інтеграції.
- Література: [3 – 13; 16; 40; 85; 90; 135; 147].

Тема 2. *Історія та сучасні напрямки МЕІ*

1. Епоха формування національних держав як початковий етап МЕІ.
  2. МЕІ у другій половині ХХ сторіччя.
  3. Наслідки інтеграції.
  4. Глобалізація та інтеграція: спільне та особливе.
- Література: [3; 4; 9 – 11; 14; 23; 40; 42; 59; 61; 91; 101; 135; 147].

Тема 3. *Природно-ресурсний потенціал як чинник інтеграційних процесів*

1. Географічні чинники інтеграційних процесів.
  2. Вплив природно-ресурсного та кліматичного чинника на характер МЕІ.
  3. Соціальні властивості матеріально-технологічного середовища як чинник МЕІ.
- Література: [5 – 8; 27; 55; 73; 77; 141; 144; 148].

Тема 4. Соціокультурні передумови МЕІ

1. Особливості національної культури та пріоритет соціальних орієнтацій ціннісної системи як чинник міжнародної економічної взаємодії.

2. Сучасні кроснаціональні дослідження господарчих цінностей національних культур.

3. Близькість інституціональних матриць, соціально-економічних систем як передумова успішної інтеграції.

Література: [5 – 8; 23; 33; 39; 45; 66; 67; 69; 86; 111; 115; 126; 128; 130].

Тема 5. Рівні міжнародної регіональної економічної інтеграції

1. Преференційний союз та вільний торговельний простір.

2. Митний союз.

3. Спільний ринок.

4. Економічний та валютний союз.

Література: [1; 3 – 13; 16; 147].

Тема 6. Теоретичні засади МЕІ

1. Загальнотеоретичні засади МЕІ.

2. Політичні теорії інтеграції.

3. Економічні теорії інтеграції.

Література: [1; 3; 5 – 13; 15; 16; 17; 57; 85; 119].

Тема 7. Ефекти МЕІ

1. Статичні та динамічні ефекти МЕІ.

2. Графічний аналіз ефектів митних союзів Дж. Вайнера.

3. Динамічні (множинні) ефекти від приєднання країн до торговельно-економічних угруповань.

Література: [1; 5 – 8; 12; 15; 16; 119].

Тема 8. Аналіз економічних наслідків різних форм регіональної МЕІ

1. "Створення" й "відхилення" торгівлі в митному союзі та зоні вільної торгівлі.

2. Ефекти інтеграції товарних ринків (розподіл митних доходів).
3. Утворення спільного ринку та його наслідки.
4. Макроекономічний монетарний аналіз наслідків створення економічного і валютного союзу.

Література: [5 – 8; 12; 15; 16; 17; 54; 57; 119; 146].

Змістовний модуль 2. Інституціональний та регіональний зрізи МЕІ

Тема 9. Інституціональний вимір МЕІ

1. Інституціональний (організаційний) та просторовий (регіональний) зрізи.
2. Мікроекономічна складова МЕІ.
3. Мезорівень МЕІ.
4. Форми міжнародної інтеграційної взаємодії суб'єктів господарювання.
5. Міжнародні економічні організації в процесах МЕІ. ГАТТ/СОТ та регіональні об'єднання.

Література: [4; 32; 36; 47; 52; 63; 72; 79; 85; 91; 105-107; 113; 120; 121; 123; 133; 134; 140; 145].

Тема 10. Інтеграційні процеси в ЄС: історія, сучасний стан та перспективи розвитку

1. Передумови формування інтеграційних процесів на європейському континенті.
2. Основи інтеграційні об'єднання Європи.
3. Етапи формування та розвитку ЄС.
4. Структура керівних органів ЄС.
5. Сучасний стан та перспективи інтеграційних процесів в ЄС.
6. Проблеми європейської інтеграції.

Література: [2; 5 – 8; 11; 16; 20; 24; 25; 28; 33; 37; 38; 39; 43; 47; 46; 47; 49; 50; 54; 66; 69; 84; 94; 95; 100; 103; 104; 110; 125; 136; 138; 143; 147].

Тема 11. Розвиток інтеграційних процесів в північноамериканській зоні вільної торгівлі (НАФТА)

1. Передумови та специфіка чинників інтеграції на Північноамериканському континенті.

2. Стан, наслідки та перспективи інтеграції для країн-учасниць.

Література: [5 – 8; 16; 20; 33; 46; 66; 69; 82].

Тема 12. Інтеграційні процеси в країнах, що розвиваються та в центральноамериканському регіоні

1. Загальна характеристика інтеграційних процесів у країнах, що розвиваються.

2. Об'єктивні передумови та історія інтеграційних процесів у центральноамериканському регіоні.

3. Специфіка впливу на інтеграційні процеси особливостей розташування.

4. Сучасний стан інтеграції.

Література: [5 – 8; 16; 17; 44; 66; 69; 71; 81; 85; 97; 102; 110; 142].

Тема 13. Економічна інтеграція в Південній Америці та її еволюція

1. Особливості природно-ресурсного та соціокультурного потенціалу регіональної інтеграції.

2. Основні інтеграційні об'єднання регіону.

3. МЕРКОСУР.

Література: [5 – 8; 16; 49; 51; 68; 78; 82; 85; 87; 97; 113; 118; 126].

Тема 14. Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

1. Специфіка природно-ресурсного та соціокультурного потенціалу інтеграції країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

2. АСЕАН.

3. АТЕС.

4. Перспективи розвитку МЕІ країн регіону.

Література: [5 – 8; 16; 18; 21; 28; 31, 33; 42; 60; 68; 69; 70; 76; 82; 83; 93; 99; 132; 123; 129; 136].

Тема 15. Проблеми МЕІ держав Африканського континенту

та ісламських країн

1. Вплив чинників природно-ресурсного та соціокультурного потенціалу на гальмування процесів інтеграції на континенті.
2. Основні інтеграційні об'єднання континенту.
3. Процеси інтеграції країн ісламу.

Література: [5 – 8; 16; 22; 25; 41; 64; 65; 69; 75; 77; 87; 98; 109; 116].

Тема 16. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі

1. Природно-ресурсні, соціокультурні та історичні передумови інтеграційних процесів на пострадянському просторі.
2. Геополітичні чинники інтеграції.
3. Основні інтеграційні об'єднання та проблеми їхньої еволюції.

Література: основна [5-8; 12; 16]; додаткова [17; 18; 21; 27; 32, 41; 46; 48; 55; 66; 68; 69; 83; 96; 133; 139].

Тема 17. Україна в процесах МЕІ

1. Внутрішні та міжнародні чинники та перспективи інтеграції України у міжнародний економічний простір
2. Зміна структури пріоритетів зовнішньоекономічних зв'язків у процесі розвитку постперехідної економіки
3. Стратегічні напрями інтеграційних процесів

Література: [5 – 8; 17; 19; 56; 58; 66; 72; 78; 88; 89; 92; 114; 117; 118; 125; 127; 133].

5. Плани семінарських занять

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади дослідження МЕІ

Тема семінарського заняття 1. *Поняття, сутність, об'єктивні засади історія та сучасні напрями МЕІ*

(за темами 1, 2. 2 години)

1. Інтеграція України у міжнародну економіку та актуальність дослідження проблем міжнародної економічної інтеграції.
2. Предмет і завдання дисципліни, МЕІ у структурі міжнародних економічних відносин.
3. Історичні етапи еволюції МЕІ.

4. Глобалізація та інтеграція: спільне та особливе.
5. Основні центри регіональної інтеграційні.
6. Глобалізація та інтеграція: спільне та особливе.
7. Наслідки, показники інтеграції.

Література: [3 – 14; 16; 23; 30; 34; 40; 59; 61; 81; 90; 91; 101; 135; 147].

Тема семінарського заняття 2. *Природно-ресурсний потенціал та соціокультурні передумови інтеграційних процесів*

(за темами 3, 4. 2 години)

1. Вплив географічних, природно-ресурсних та кліматичних чинників на характер МЕІ.
2. Соціальні властивості матеріально-технологічного середовища як чинник МЕІ.
3. Особливості національної культури та пріоритет соціальних орієнтацій ціннісної системи як чинник міжнародної економічної взаємодії.
4. Сучасні крос національні дослідження господарчих цінностей національних культур.
5. Близькість інституціональних матриць, соціально-економічних систем як передумова успішної інтеграції.

Література: [8; 23; 27; 33; 39; 45; 55; 66; 67; 69; 73; 76; 86; 111; 115; 126; 128; 130; 142; 144; 148].

Тема семінарського заняття 3. *Рівні та теоретичні засади регіональної економічної інтеграції*

(за темами 5, 6. 2 години)

1. Форми регіональної економічної інтеграції.
2. Загальнотеоретичні засади МЕІ.
3. Політичні теорії інтеграції.
4. Економічні теорії інтеграції.

Література: [1; 3 – 13; 15; 16; 17; ; 85; 119; 147].

Тема семінарського заняття 4. *Ефекти МЕІ та аналіз економічних наслідків різних її форм МЕІ*

(за темами 7, 8. 2 години)

1. Статичні та динамічні ефекти МЕІ.
2. Графічний аналіз ефектів митних союзів Дж. Вайнера.

3. Динамічні (множинні) ефекти від приєднання країн до торговельно-економічних угруповань.

4. "Створення" й "відхилення" торгівлі в митному союзі та зоні вільної торгівлі.

5. Ефекти інтеграції товарних ринків (розподіл митних доходів).

6. Утворення спільного ринку та його наслідки.

7. Макроекономічний монетарний аналіз наслідків створення економічного і валютного союзу.

Література: [1; 5 – 8; 12; 15; 16; 17; 54; 57; 120; 146].

Змістовний модуль 2. Інституціональний та регіональний зрізи МЕІ

Тема семінарського заняття 5. *Інституціональний вимір МЕІ*

(за темою 9. 2 години)

1. Мікроекономічна складова МЕІ.

2. Мезорівень МЕІ.

3. Форми міжнародної інтеграційної взаємодії суб'єктів господарювання.

4. Міжнародні економічні організації в процесах МЕІ. ГАТТ/СОТ та регіональні об'єднання.

Література: [4; 32; 36; 47; 52; 63; 72; 79; 85; 91; 105 – 107; 113; 120; 121; 123; 133; 134; 140; 145].

Тема семінарського заняття 6. *Інтеграційні процеси в розвинених країнах Заходу. ЄС та НАФТА*

(за темами 10, 11. 2 години)

1. Передумови формування, історія та основи інтеграційні об'єднання на європейському континенті.

2. Структура керівних органів ЄС.

3. Проблеми європейської інтеграції.

4. Передумови та специфіка чинників інтеграції на Північноамериканському континенті.

5. Стан та наслідки інтеграції для країн-учасниць.

Література: [2; 5 – 8; 11; 16; 20; 24; 25; 28; 33; 37; 38; 39; 43; 45 – 47; 49; 50; 54; 56; 66; 69; 80; 82; 84; 94; 95; 100; 103; 104; 110; 125; 137; 138; 143; 146].

Тема семінарського заняття 7. Інтеграційні процеси в країнах що розвиваються

(за темами 12 – 15. 2 години)

1. Загальна характеристика інтеграційних процесів у країнах, що розвиваються.

2. Об'єктивні передумови, природно-ресурсний та соціокультурний потенціал, історія та сучасний стан інтеграційних процесів у Латинській Америці.

3. Специфіка потенціалу, сучасного стану та перспектив інтеграції в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

4. Вплив чинників природно-ресурсного та соціокультурного потенціалу, історичного шляху розвитку на гальмування процесів інтеграції на Африканському континенті.

5. Процеси інтеграції країн ісламу.

Література: [5 – 8; 16; 18; 21; 22; 25; 28; 31, 32; 35; 41; 51; 60; 64 – 66; 68 – 71; 75 – 77; 81 – 83; 87; 93; 87 – 99; 102; 109; 110; 116; 122; 123; 129; 136].

Тема семінарського заняття 8. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі. Україна в процесах МЕІ

(за темами 16, 17. 2 години)

1. Природно-ресурсні, соціокультурні, історичні передумови та політичні чинники інтеграційних процесів на пострадянському просторі.

2. Основні інтеграційні об'єднання та проблеми їхньої еволюції.

3. Внутрішні та міжнародні чинники та перспективи інтеграції України у міжнародний економічний простір.

4. Об'єктивні передумови зміни структури пріоритетів зовнішньо-економічних зв'язків у процесі розвитку пост перехідної економіки.

6. Стратегічні напрямки інтеграційних процесів

Література: [5 – 8; 12; 16; 17 – 19; 21; 27; 31; 42; 46; 48; 55; 56; 58; 66; 68; 69; 74; 78; 83; 88; 89; 92; 96; 114; 117; 118; 124; 127; 133; 139].

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є складовою навчального процесу. Функціональний зміст ІНДЗ полягає у систематизації й поглибленні теоретичних і практичних знань студентів із дисципліни та формуванні навичок їх практичного застосування при вирішенні конкретних управлінських ситуацій. В процесі виконання ІНДЗ у студентів розвиваються навички самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІНДЗ.

ІНДЗ виконується студентом індивідуально, у відповідності з графіком навчального процесу в період вивчення дисципліни "Міжнародна економічна інтеграція". З усіх питань, пов'язаних з вибором теми роботи, пошуком та відбором відповідної літератури, її опрацювання, визначення змісту роботи, написанням та попереднім рецензуванням роботи студент консультується з лектором, викладачем, що веде семінарські заняття, керівником ІНДЗ.

Якість виконання ІНДЗ визначається наявністю наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості; системного аналізу проблемної ситуації та об'єкта дослідження; теоретичного узагальнення існуючих підходів до розв'язання проблемної ситуації та використання передової сучасної методології і науково-методичного інструментарію; наявність елементів творчості.

Практична значущість ІНДЗ полягає у можливості використання її результатів у практичній діяльності підприємств.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем інтеграції України до світового економічного простору, як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях, на основі реальних економічних даних, і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практичну діяльність.

Системний аналіз об'єкта дослідження полягає в охопленні усього комплексу причинно-наслідкових зв'язків, що обумовлюють проблемну ситуацію, пов'язану з його поточним станом, та обґрунтуванні системних дій і рішень, спрямованих на виведення об'єкта дослідження на бажаний рівень його функціонування.

Застосування сучасної методології полягає у використанні адекватних об'єкту дослідження методів і підходів, які забезпечують ґрунтовний аналіз стану міжнародних економічних відносин, їх окремих форм, суб'єктів, напрямів міжнародного економічного співробітництва України та дозволяють визначити напрями і вдосконалення інтеграції України у міжнародну економіку.

У процесі виконання ІНДЗ, студент, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті теоретичні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні задачі.

ІНДЗ – це наукова робота, що виконується студентом у процесі вивчення конкретної навчальної дисципліни з метою вироблення навичок самостійного поглибленого дослідження науко-практичних проблем та формування вмінь використання отримуваних знань у практичній діяльності. Самостійне написання ІНДЗ є логічним завершенням класичної схеми формування професійних знань та навичок майбутнього фахівця з певної дисципліни. Від первісних, базисних знань, що здобуваються в ході освоєння лекційного матеріалу, через формування вмінь пошуку, добору, поглибленого засвоєння змісту конкретної дослідницької теми студент переходить до вироблення навичок їхнього критичного аналізу, самостійного викладу, визначення форм практичного застосування в умовах реальної економіки. Самостійна робота студента над ІНДЗ це тривалий, складний, багатобічний процес, що передбачає пошук, добір і вивчення літературних джерел, добір інформації для практичної частини, написання тексту, публічний захист роботи. Перелік рекомендованих тем навчальна ІНДЗ наводиться далі.

Тема ІНДЗ є індивідуальною для кожного студента і визначається виходячи з переліку тематики ІНДЗ із дисципліни. Вибір однієї й тієї ж теми одночасно двома або декількома студентами групи не допускається.

За бажанням студента тема ІНДЗ може бути скорегована у відповідності з його власним навчальним і науковим інтересом. У цьому випадку обрана студентом тема має бути обов'язково погоджена з науковим керівником.

6.1. Тематика ІНДЗ навчальної дисципліни

1. Суб'єкти та об'єкти міжнародної економічної інтеграції.
2. Сутність, зміст і значення міжнародної економічної інтеграції.
3. Основні інтеграційні центри світової економіки та їх особливості.
4. Об'єктивні передумови початку процесів інтеграції на етапі модернізації і створення національних держав.
5. Особливості інтеграційних процесів після другої світової війни.
6. Політичні теорії інтеграції.
7. Економічні теорії інтеграції.
8. Вплив географічного та природно-кліматичного середовища на економічний процеси МЕІ.
9. Природно-ресурсний потенціал як чинник інтеграції.
10. Вплив ПРП на формування міжнародних інтеграційних об'єднань.
11. ПРП інтеграції України у світове співтовариство.
12. Вплив особливостей національних культур на ефективності включення національних економік в інтеграційні об'єднання.
13. Дослідження національних культур Г. Хофстеда, Ф. Тромпенаарса, Р. Інглхарта та їх використання для визначення можливостей ефективного включення країн до певних інтеграційних союзів.
14. Класифікація національних культур за Г. Хофстедом та її використання в міжнародному бізнесі.
15. Релігійні чинники інтеграційних процесів.
16. Політичні чинники процесів інтеграції.
17. Інституціональні компоненти соціально-економічних систем та інтеграційних союзів.
18. Проблеми формування єдиного ринку чинників виробництва в межах інтеграційного союзу.
19. Міжнародна кооперація виробництва в межах інтеграційних об'єднань.
20. Елементи механізму МЕІ.

21. Митний союз як форма міжнародної економічної інтеграції.
22. Валютний союз як форма міжнародної економічної інтеграції.
23. Економічні ефекти інтеграції та їх значення для України.
24. Спільне та відмінне в процесах інтеграції та глобалізації.
25. Регіональні економічні об'єднання у сучасному світі.
26. Місце та роль ТНК в інтеграційних процесах.
27. Глобалізація та інтеграція. Спільне і особливе.
28. Субрегіональна інтеграція та її значення для глобальної економіки.
29. Мікроекономічна складова МЕІ.
30. Мезоекономічний рівень МЕІ.
31. Участь міжнародних організацій у процесах МЕІ.
32. Форми включення суб'єктів господарювання в процес МЕІ.
33. Історія ЄС.
34. Альтернативні інтеграційні об'єднання на європейському континенті.
35. Структура органів управління ЄС.
36. НАФТА.
37. КАРІКОМ.
38. МЕРКОСУР.
39. АСЕАН.
40. АТЕС.
41. Інтеграційні об'єднання на африканському континенті.
42. Інтеграційні процеси в ісламських країнах.
43. Інтеграційні об'єднання на теренах СНД.
44. Україна в інтеграційних процесах.

6.2. Рекомендації з виконання ІНДЗ

Мета ІНДЗ – обґрунтування теоретичних засад та розроблення методико-практичних рекомендацій щодо вдосконалення напрямів та форм міжнародних економічних відносин у процесі інтеграції України у світове господарство.

Стиль викладення – науковий.

Основними елементами оформлення ІНДЗ є:

титульний лист;

зміст;

вступ;

основна частина;

висновки;

список використаної літератури;

додатки, що містять допоміжний матеріал.

Титульний аркуш ІНДЗ має містити дані про: університет; кафедру; навчальну дисципліну; тему індивідуального завдання; прізвище та ініціали студента, навчальна дисципліна, номер академічної групи; дату подання на перевірку (день, місяць, рік), посаду та науковий ступінь наукового керівника роботи.

Зразок оформлення титульного листа поміщено у додатку А.

Зміст відтворює назви розділів, параграфів тощо, які розкривають тему ІНДЗ. У ньому приводяться структурні розділи роботи, у тій послідовності, у якій вони викладаються і вказуються сторінки, на яких вони починаються. Слід звернути увагу студентів на те, що нумерації підлягають лише розділи і підрозділи основної частини роботи. Вступ, висновки, список літератури не нумеруються. У додатку Б наведений зразок оформлення змісту роботи.

У **вступі** студент характеризує місце теми роботи в загальній структурі дисципліни, обґрунтовує її актуальність і значення, дає коротку характеристику історії вивчення проблеми, наводить огляд основних джерел і стан вивчення проблеми на момент написання роботи, вказує можливі напрямки практичного застосування теоретичних знань і коротко викладає програму дослідження.

Основна частина складається з розгорнутої теоретичної, що включає декілька розділів (2, 3) і підрозділів (параграфів) та практичної, що включає один розділ та кілька частин (параграфів).

У **теоретичній (аналітичній) частині** дається характеристика об'єкта дослідження. Наводиться детальний критичний аналіз наявної

літератури. Викладається сучасний теоретичний стан дослідження проблеми, виділяються і докладно описуються її основні складові. Визначаються напрямки практичного застосування наведених теоретичних концепцій. Особливу увагу варто звернути на виявлення особливостей підходів різних авторів та наукових шкіл до розглянутої проблеми. Зіставлення і критична оцінка наявних точок зору складає основу формування власної позиції студента з досліджуваного питання.

У **практичній частині** студент повинен продемонструвати своє вміння застосовувати описані в теоретичній частині концепції до практичної діяльності в сфері міжнародних економічних відносин.

Зміст аналітичної частини має поєднувати текстову, графічну та табличну форми подання, а також форми у вигляді моделей, схем, діаграм тощо.

У **висновках** стисло викладається зміст проведеної роботи, розкриваються висновки до яких прийшов студент у результаті дослідження теми, вказуються напрямки практичного використання теоретичних результатів.

Список літератури містить перелік вивчених студентом джерел (не менш 20), посилання на які наведено в тексті роботи. Зміст списку літератури повинен відтворювати процес послідовного поглиблення студентом знань з досліджуваної проблеми. Від навчальної літератури, довідкових, енциклопедичних видань до спеціальної наукової монографічної літератури, статей у періодичних, та таких що продовжуються виданнях, відповідних законодавчих та нормативних актів. Послідовність наведення літературних джерел та їх бібліографічний опис виконуються у відповідності з вимогами державного стандарту.

У **додатки** до роботи виносяться графіки, таблиці, малюнки, що наводяться в якості ілюстративного матеріалу до теоретичної частини, а також ілюстративного матеріалу до практичної частини.

Нумерація сторінок ІНДЗ починається з титульного листа й проставляється в правому верхньому куті сторінки. На титульному листі номер не ставиться.

Список використаних джерел і додатки в обсяг ІНДЗ не зараховуються, хоч вони й включаються в загальну нумерацію сторінок.

Під час написання ІНДЗ студентів варто орієнтуватися на таке співвідношення обсягів її складових частин:

вступ – 3 – 5 стор.;

основна частина 20 – 25 стор.,
у тому числі:

теоретична частина – 18 – 22 стор.;

практична частина – 3 – 5 стор.;

висновки – 2 – 3 стор.;

список літератури – 1 – 2 стор.;

додатки – залежно від змісту роботи.

Зброшуроване ІНДЗ передається науковому керівникові на рецензування не пізніше ніж за місяць до початку сесії.

При виконанні ІНДЗ необхідно дотримуватись нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем, малюнків.

Процес виконання ІНДЗ складається з попереднього, основного і заключного етапів.

Кафедра визначає наукових керівників, терміни написання, рецензування і захисту ІНДЗ. Графік роботи студентів над ІНДЗ наведений у табл. 5.

Дотримання кожним студентом установлених термінів роботи контролюється за допомогою Картки завдання і контролю над ходом виконання ІНДЗ (додаток В). Картка в обов'язковому порядку додається до виконаного ІНДЗ.

Написаний, відповідним чином оформлений та роздрукований текст першого варіанта ІНДЗ надається науковому керівникові на попереднє рецензування. У рецензії дається критична оцінка результатів проробленої студентом роботи. Поряд з констатацією позитивних досягнень, відзначаються її недоліки, вказуються питання, що вимагають доробки, визначається попередня оцінка роботи. Зразок оформлення попередньої рецензії на ІНДЗ наводиться у додатку Д.

Таблиця 5

Графік роботи студентів над ІНДЗ

Зміст роботи	Терміни виконання
Вибір і затвердження теми роботи	Для студентів денної форми навчання – протягом 10 днів з початку семестру; Для студентів заочної форми навчання – під час попередньої настановної сесії
Затвердження плану ІНДЗ	Протягом двох тижнів з початку семестру

Збір матеріалу й написання ІНДЗ	Протягом семестру, до надання на кафедру
Надання роботи на рецензування науковому керівникові	Не пізніше, ніж за три тижні до початку сесії
Усунення відзначених недоліків	Не пізніше, ніж за два тижні до початку сесії
Захист ІНДЗ	Не пізніше ніж за тиждень до початку сесії

У табл. 6 та 7 наведено складові бально-рейтингової оцінки виконання змістовної частини та бально-рейтингової оцінки ІНДЗ за періодами роботи над ним (% від максимальної підсумкової кількості балів за ІНДЗ і в балах).

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання на якісному рівні є обов'язковою умовою отримання студентом позитивної підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 6

Складові бально-рейтингової оцінки виконання змістовної частини ІНДЗ (%/бали)

Критерії оцінки ІНДЗ	%/бали
Оформлення роботи	5/0,7
Вміння шукати необхідну інформацію (літературу)	10/1,4
Актуальність теми та оригінальність виконання	10/1,4
Самооцінка ступеня досягнення мети	10/1,4
Правильність і доречність використання методів та інформації	20/2,8
Практична значущість отриманих результатів	15/2,1
Логічність, вміння узагальнювати, робити висновки	10/1,4
Використання можливостей лабораторного обладнання, програмного забезпечення, тощо	10/1,4
Захист ІНДЗ	10/1,4
Підсумковий рейтинговий бал з ІНДЗ	100/14

Таблиця 7

Складові бально-рейтингової оцінки ІНДЗ за періодами роботи над ним (% від максимальної підсумкової кількості балів за ІНДЗ і в балах)

Елементи навчальної діяльності	Максимальний бал за 1-й ПМК	Максимальний бал за 2-й ПМК	Всього за семестр

Отримання завдання на ІНДЗ, вибір теми	3 (0,4)		3 (0,4)
Підбір і огляд літератури	10 (1,4)		10 (1,4)
Розрахункова частина ІНДЗ	3 (0,4)	5 (0,7)	8 (1,1)
Виконання необхідних графічних робіт	7 (1)	10 (1,4)	17 (2,4)
Загальне оформлення ІНДЗ		12 (1,7)	12 (1,7)
Компонент своєчасності	5 (0,7)	5 (0,7)	10 (1,4)
Усього максимум за модуль:	28 (3,9)	32 (4,5)	60 (8,4)
Захист ІНДЗ (мах)			40 (5,6)
Накопичувальним підсумком	28 (3,9)	60 (8,4)	100 (14)

7. Самостійна робота студентів

7.1. Загальні положення

Успішному засвоєнню програмного матеріалу з навчальної дисципліни сприяє **самостійна робота студентів**. Вона передбачає індивідуальну роботу студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною науковою, навчальною та виробничою економічною літературою, періодичними виданнями з проблем міжнародної економіки, статистичними матеріалами.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів і понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Самоконтроль рівня засвоєння студентами програмного матеріалу.
6. Написання рефератів.

У табл. 8 наведено індивідуальний план роботи студента з дисципліни.

Індивідуальний план самостійної роботи студента

Види самостійної роботи	Планові терміни	Предмет контролю		Можлива кількість балів
		Теоретичний модуль	Практичний модуль	
1. Обов'язкові види самостійної роботи студентів				
За систематичність і активність на семінарських і практичних заняттях				
1.1. Підготовка до семінарських і практичних занять	За розкладом занять	Оцінка відповідей на семінарських заняттях	Оцінка відповідей на практичних заняттях	1 – 2
За виконання завдань для самостійного опрацювання				
1.2. Підготовка до поточних контрольних завдань	За розкладом занять	Методичне забезпечення розрахунків	Правильність прийняття рішень	1 – 3
За виконання модульних контрольних завдань				
1.3. Підготовка до модульних контрольних завдань	1 МК – 8 тиждень 2 МК – 17 тиждень	Рівень виконання теоретичних завдань	Рівень виконання практичних завдань	1 – 12 балів за 1 МК 1 – 13 балів за 2 МК
Разом балів за обов'язкові види СРС				Сумарне 1.1, 1.2, 1.3.
2. Вибіркові види самостійної роботи студента				
За виконання індивідуальних завдань на вибір:				
2.1. Написання ІНДЗ	2 – 16 тиждень	Теоретична значущість результатів	Практична значущість результатів	1 – 14
2.2. Підготовка доповідей на наукових студентських конференціях за тематикою навчальної дисципліни	2 – 16 тиждень	Теоретична значущість результатів	Практична значущість результатів	1 – 4
Разом балів за вибіркові види СРС				1 – 75

Якщо сумарне значення не є цілим числом, то воно округляється таким чином: до 0,5 – в менший бік до цілої частини числа; від 0,5 включно – до наступного цілого числа.

Тематика питань, що охоплюється самостійною роботою включає як ті, що розглядаються в процесі подання лекційного матеріалу, так і ті, що студенти вивчають самостійно. В першому випадку акцент робиться на закріпленні і поглибленні знань студентами. В другому – на вміння

віднаходити необхідну інформацію, її оцінювати, засвоювати, аналізувати і виявляти можливості та напрямки використання в практичній діяльності. Особливу увагу слід приділити формуванню навичок доведення отриманих знань у вигляді усних виступів, підготовки презентацій, написання есе.

7.2. Питання для самостійного опрацювання

Умовою успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів над основною і додатковою літературою, активне використання сучасних методів пошуку і роботи з інформацією.

Основні види самостійної роботи включають:

вивчення лекційного матеріалу;

робота з презентаційним матеріалом до кожної теми;

вивчення рекомендованої літератури;

засвоєння основних термінів за тематикою навчальної дисципліни;

підготовка до семінарських і практичних занять;

написання і виступ з доповідями;

підготовка власних презентацій з особливо актуальних питань;

спілкування зі спеціалістами в певних галузях знань, що мають відношення до проблем, які вивчаються;

самостійний пошук літератури, інформації, ілюстративного матеріалу в процесі підготовки до доповідей, презентацій, написання ІНДЗ;

проведення індивідуальних досліджень за тематикою ІНДЗ, оформлення відповідних підсумкових матеріалів;

контрольна перевірка власних знань за запитаннями для самодіагностики;

робота з тестами;

систематизація вивченого матеріалу перед проміжними модульними роботами.

Матеріал для самостійного опрацювання студентами передбачає поглиблення та систематизацію знань у розрізі окремих тем, проблем і завдань в їх межах за змістовними модулями (табл. 9).

Таблиця 9

Змістове наповнення самостійної роботи студентів

№ п/п	Назва теми	Програмні запитання	Годин	Літературні джерела
-------	------------	---------------------	-------	---------------------

1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади МЕІ			21	
1	Поняття, сутність та об'єктивні засади міжнародної економічної інтеграції	Зміст, суть, напрямки розвитку економічної інтеграції. Інтеграція та інтернаціоналізація	2	[3; 9; 135]
2	Історія та сучасні напрямки МЕІ	Витоки, еволюція МЕІ, історична специфіка	3	[12; 85]
3	ПРП як чинник інтеграційних процесів	ПРП та утворення різних форм інтеграції, ПРП, регіональна та субрегіональна МЕІ	3	[5 – 8; 27; 55; 59; 66; 117; 118; 141; 144; 148]
4	Соціокультурна складова міжнародної економічної інтеграції	Дослідження національних культур, інститути і проблеми МЕІ	2	[5 – 8; 28; 29; 33; 69; 81; 82; 86; 115; 126]
5	Рівні МЕІ	Регіональна складова МЕІ		[3 – 13; 16; 147]
6	Теоретичні засади МЕІ	Ускладнення взаємодії в економіці та еволюція теоретичних поглядів на МЕІ, концепції Я. Вінера та Дж. Міда	3	[1; 15; 119]
7	Ефекти МЕІ	Ефекти МЕІ на різних рівнях регіональної МЕІ, митні союзи	3	[1; 15; 135; 147]
8	Аналіз економічних наслідків різних форм МЕІ	Економічні наслідки регіональної МЕІ. МЕІ та монетарна політика	2	[1; 15; 104, 135; 145-147]
Змістовний модуль 2. Інституціональний та регіональний зрізи МЕІ			25	
9	Інституціональний вимір МЕІ	МЕІ від мікро до мега рівня. Національні моделі економік та МЕІ	3	[5 – 8; 27; 55; 66]
10	Інтеграційні процеси в ЄС: історія, сучасний стан та перспективи розвитку	Ідеї європейської інтеграції від патріархів до сучасних проблем розвитку ЄС на Схід та Південь	3	[3; 11; 12; 21; 80; 110]
11	Розвиток інтеграції північноамериканській ЗВТ (НАФТА)	Особливості процесів МЕІ в ПА. Альтернативний варіант західної МЕІ	3	[2; 12; 16; 56]
12	Інтеграційні процеси в РК і регіоні ЦА зокрема	Специфіка МЕІ в РК. США та МЕІ в ЛА	2	[16; 17; 44; 85; 97; 102; 142]
13	Економічна інтеграція в Південній Америці та її еволюція	Ресурсне прокляття і розвиток МЕІ ЛА	3	[5 – 8; 16; 35]

Закінчення табл. 9

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

14	Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні	Від АТЕС до Шанхайської організації співпраці	3	[16; 18; 21; 31; 41]
15	Проблеми МЕІ держав Африканського континенту та ісламських країн	ЕКОВАСТ, САДК, ЮДЕАК	2	[16; [22; 64; 98; 109]
16	Інтеграційні процеси на пострадянському просторі	Відмінні особливості євразійської інтеграції	3	[3; 12; 16; 31]
17	Україна в процесах МЕІ	Значення досвіду інтеграції у ЄС країн Східної Європи для України	3	[11; 17; 61; 78; 118; 133]
18	<i>ІНДЗ</i>	За вказаною тематикою	6	Відповідно до теми
	Разом		52	

8. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Охарактеризуйте зміст поняття "міжнародна економічна інтеграція".
2. Які процеси відбиває глобалізація світової економіки?
3. Що таке регіоналізація (глокалізація)?
4. Назвіть та охарактеризуйте основні рівні міжнародної економічної інтеграції.
5. Охарактеризуйте погляди на процеси міжнародної інтеграції представників ринкової школи інтеграції.
6. У чому зміст теоретичних концепцій структурної школи міжнародної інтеграції?
7. Розкрийте особливості поглядів на процеси міжнародної інтеграції представників неокейнсіанського напрямку теорій міжнародної інтеграції.
8. Охарактеризуйте відмінності між класичною теорією федералізму та неофедералізмом.
9. У чому сутність інтеграційної концепції функціоналізму?
10. Назвіть економічні та соціально-психологічні умови формування інтегрованого співтовариства у комунікаційній теорії.
11. Наведіть та охарактеризуйте географічні та природно-кліматичні чинники міжнародного економічного середовища.

12. Охарактеризуйте складові та напрями впливу міжнародного середовища на міжнародну економічну інтеграцію.
13. Зробіть порівняльну характеристику концепцій впливу середовища на економічний розвиток Дж. Сакса та А. Тойнбі.
14. Розкрийте структуру природно-ресурсного потенціалу та його місце в розвитку світової економіки.
15. У чому полягають особливості ПРП України й напрямки його впливу на інтеграційні процеси?
16. Яким чином у концепції інституціональних матриць С. Кирдіної знаходить висвітлення специфіка західної та східної систем господарювання?
17. Назвіть та охарактеризуйте основи класифікації господарських культур у концепції Г. Хофстеде.
18. Розкрийте зміст концепції культур (переважно) універсальних і (переважно) конкретних істин Ф. Тромпенаарса.
19. Яким чином емоційна участь та емоційна нейтральність впливають на характер господарської діяльності економічних суб'єктів?
20. Що таке високо контекстуальні й низько контекстуальні культури в концепції Е. Хола?
21. Яким чином релігійні цінності впливають на специфіку інституційного устрою країн, що інтегруються?
22. З яких інституціональних елементів складається інституціональна матриця?
23. Охарактеризуйте основні форми ідеологічних і політичних інститутів сучасних СЕМ.
24. Охарактеризуйте основні правові системи.
25. Яким чином економічні інститути закріплюють особливості інституційного устрою країн, що інтегруються?
26. Покажіть на прикладі європейських країн, яким чином комплементарні інститути впливають на специфіку інтеграційних процесів.
27. Охарактеризуйте основні рівні міжнародної економічної інтеграції.
28. Що таке зона вільної торгівлі?
29. Дайте визначення поняттю митний союз.

30. У чому відмінність спільного ринку та економічного й валютного союзу?
31. Охарактеризуйте складові мікроекономічного рівня МЕІ.
32. В чому полягає специфіка мезоекономічного рівня МЕІ.
33. Розкрийте зміст основних форм міжнародної інтеграційної взаємодії суб'єктів господарювання.
34. Охарактеризуйте історію становлення, сучасний стан та перспективи розвитку ЄС.
35. Коли було створено і які держави входять у регіональний союз НАФТА?
36. Наведіть загальну характеристику об'єднання МЕРКОСУР.
37. В чому особливості об'єднань АСЕАН та АТЕС?
38. Охарактеризуйте особливості та перспективи розвитку СНД?
39. Охарактеризуйте роль ТНК у сучасних міжнародних економічних взаємовідносинах.
40. Назвіть теоретичні концепції ТНК.
41. Розкрийте особливості сучасних стратегій ТНК.
42. Охарактеризуйте стратегічні напрями розвитку економічних взаємовідносин України.
43. Назвіть внутрішні проблеми, що перешкоджають більш швидкій інтеграції України у ЄС.
44. Основні напрями інтеграційної політики в Україні.
45. Які чинники зумовлюють особливості інтеграції України у світову економічну систему?
46. Назвіть та охарактеризуйте особливості та перспективи інтеграції у міжнародну економіку аграрного сектора економіки.
47. Охарактеризуйте перспективи інтеграції у світову економічну систему промислового сектора.
48. Розкрийте значення й особливості транзитного сектору української економіки.
49. У чому полягають особливості інтеграції валютно-фінансової системи у світове фінансове середовище?
50. Розкрийте перспективи інтеграції України у світовий ринок послуг.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота – це вид персоналізованої навчальної роботи викладача зі студентами, який забезпечує врахування в навчальній роботі особливостей сприйняття та засвоєння матеріалу конкретними студентами, їх базисної підготовки, мотиваційної спрямованості, тощо. Вона здійснюється у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки та захисту завдань, що внесені на поточний контроль тощо. Індивідуально-консультативна робота ведеться за окремим графіком.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи з дисципліни є:

1. **Індивідуальні заняття** – форма навчальної роботи викладача з окремими студентами з метою підвищення рівня їх теоретичної підготовки та розвитку індивідуальних творчих здібностей.

2. **Індивідуальні** (у формі запитання – відповідь) **та групові** (розгляд типових управлінських (конкурентних) ситуацій) **консультації**, у перебігу яких студент деталізує, уточнює свої знання з окремих положень теми, засвоює те чи інше теоретичне положення або набуває навичок його практичного застосування.

3. **Індивідуальний захист** (подання) **робіт** виконаних студентами з метою визначення рівня засвоєння програмного матеріалу та його оцінки.

10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування різноманітних форм організації навчального процесу. Серед використовуваних навчальних технологій проблемні лекції; робота у малих групах; семінари-дискусії; мозкові атаки; кейс-метод; ділові та рольові ігри; банки візуального супроводження (табл. 10).

Таблиця 10

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій I
1	2

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також призначенні сприяння розвитку мислення студентів, допомозі у формуванні поглядів і переконань, виробленню вміння формулювати	Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "МЕІ та глобалізація" (семінарське заняття за темою 2)
	Проблемне повідомлення та дискусія з питань: "Ідеаціональні та чуттєві засади української національної ментальності". (семінарське заняття за темою 17)

Продовження табл. 10

1	2
думки й висловлювати їх, формуванню навичок оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів	Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "Проблеми МЕІ держав Африканського континенту та ісламських країн" (семінарське заняття за темою 15)
Проблемні лекції направлено на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів	Проблемна лекція з питання: "закономірності розвитку світового господарства" (за темою 2)
	Проблемна лекція з питання: "Соціокультурна складова міжнародного економічної інтеграції" (за темою 4)
	Проблемна лекція з питання: "Ефекти МЕІ" (за темою 7)
	Проблемна лекція з питання: "Аналіз економічних наслідків різних форм МЕІ" (за темою 8)
	Проблемна лекція з питання: "Інституціональний вимір МЕІ" (за темою 9)
	Проблемна лекція з питання: "Інтеграційні процеси в ЄС: історія, сучасний стан та перспективи розвитку" (за темою 10)
Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування	Робота в малих групах при проведенні факторного аналізу економічного середовища як чинника інтеграції окремих країн (семінарські заняття за темами 3, 4)
	Робота в малих групах при проведенні факторного аналізу економічного середовища як чинника інтеграції окремих країн (семінарські заняття за темами 3, 4)
Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити	Мозкова атака щодо виявлення недоліків і переваг переважної орієнтації Україні та певні інтеграційні угруповання (за темою 17)

якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію	Мозкова атака щодо визначення потенційних спільних і відмінних рис інтеграційної політики ЄС та НАФТА (за темами 10 і 11)
Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності	Слайди, таблиці, структурні схеми тем дисципліни, окремих питань, ключових напрямів, показників участі України в міжнародному економічному співробітництві (теми 1 – 17)

Закінчення табл. 10

1	2
Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу	Проблемна ситуація "Вплив фінансової кризи на стабільність євро: Греція та Іспанія" (практичне заняття за темою 8)
	Проблемна ситуація "Антиглобалістський рух у сучасному світі: витоки та наслідки для процесів інтернаціоналізації" (практичне заняття за темою 2)

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів охоплює всі види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка та оцінювання знань студентів здійснюється у таких формах:

1. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять.
2. Оцінка рівня виконання реферативних робіт.
3. Проведення поточного тестування знань студентів.
4. Проведення поточного модульного контролю.
5. Проведення підсумкового письмового контролю.

У табл. 11 наведено технологічну карту накопичувальних рейтингових балів із навчальної дисципліни Міжнародна економічна інтеграція. У

табл. 12 – розподіл балів за формами та методами навчання, в табл. 13 – максимальний бал на тиждень.

Таблиця 11

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА
накопичувальних рейтингових балів
з навчальної дисципліни

"МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ"

для студентів
факультету:
напрямку
підготовки:

**Міжнародних економічних
відносин**
6.030601 "Менеджмент"

20../20.. навчальний рік

Загальний обсяг годин
за робочим навчальним планом:
108
Форма підсумкового контролю:
Залік

Форми навчання		Навчальні тижні																	Се сі я 18- 20	Σ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень																				
Аудиторні години	Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		34	
	Практичні заняття		2		2		2		2		2		2		2		2		16	
	Лабораторні заняття																			
	Поточні консультації *	1			1				1			1			1			1	6	
	Екзамен																			
Аудиторні години		3	4	2	5	2	4	2	5	2	4	3	4	2	5	2	4	3	56	
СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	2	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	3		46	
	Виконання практичних завдань																			
	Виконання ІНДЗ		1			1				1			1			1		1	6	
	Підготовка до ПМК																			
Самостійна робота		2	4	3	2	4	3	2	3	4	3	3	3	3	3	3	4		52	
Загальний обсяг годин		5	8	5	7	6	7	4	8	6	7	6	7	5	8	5	7	7	108	
Графік оцінювання, балів на тиждень																				
Методи контролю	Лекції	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	8,5	
	Активна участь в обговоренні питань теми		2		2		2		2		2		2		2		2		16	
	Доповідь		2				2,5				2,5				2,5				9,5	
	Економічний диктант						1								1				2	
	Експрес-опитування		1		1							1					1		4	
	Тести для поточної роботи		3		3		3				3		3		3		3		21	

	ІНДЗ				0,4		1,4		2,1		1,4		0,7		1,7		6,3			14
	Колоквіуми								12									13		25
	ВСЬОГО балів на тиждень	0,5	8,5	0,5	6,9	0,5	10,4	0,5	16,6	0,5	9,4	0,5	7,2	0,5	10,7	0,5	12,8	13,5		100
	НАКОПИЧЕННЯ балів																			

Таблиця 12

**Розподіл
балів за формами та методами навчання**

Теми змістовного модуля		Робота на лекції	Активна участь в обговоренні питань теми	Доповідь	ЕКОНОМІЧНИЙ ДИКТАНТ	Експрес-опитування	Тести з поточної теми	ІНДЗ	Колоквіуми	Σ
ЗМ 1	ТЕМА 1. Поняття, сутність та об'єктивні засади міжнародної економічної інтеграції	0,5								0,5
	ТЕМА 2. Історія та сучасні напрямки МЕІ	0,5	2	2		1	3			8,5
	ТЕМА 3. ПРП як чинник інтеграційних процесів	0,5								0,5
	ТЕМА 4. Соціокультурна складова міжнародної економічної інтеграції	0,5	2			1	3	0,4		6,9
	ТЕМА 5. Рівні міжнародної регіональної економічної інтеграції	0,5								0,5
	ТЕМА 6. Теоретичні принципи МЕІ	0,5	2	2,5	1		3	1,4		10,4
	ТЕМА 7. Ефекти МЕІ	0,5								0,5
ЗМ 2	ТЕМА 8. Аналіз економічних наслідків різних форм МЕІ	0,5	2					2,1	12	16,6
	ТЕМА 9. Інституціональний вимір МЕІ	0,5								0,5
	ТЕМА 10. Інтеграційні процеси в ЄС: Історія та сучасний стан	0,5	2	2,5			3	1,4		9,4
	ТЕМА 11. Розвиток інтеграційних процесів в північноамериканській зоні вільної торгівлі (НАФТА)	0,5								0,5
	ТЕМА 12. Інтеграційні процеси в країнах що розвиваються та в. центральноамериканському регіоні	0,5	2			1	3	0,7		7,2
	ТЕМА 13. Економічна інтеграція в Південній Америці та її еволюція	0,5								0,5
	ТЕМА 14. Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні	0,5	2	2,5	1		3	1,7		10,7
ТЕМА 15. Проблеми МЕІ держав Африканського континенту та ісламських країн	0,5								0,5	

ТЕМА 16. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі	0,5	2			1	3	6,3		12,8
ТЕМА 17. Україна в процесах МЕІ	0,5								0,5
Σ	8,5	16	9,5	2	4	21	14	25	100

Таблиця 13

Максимальний бал на тиждень

Теми змістовного модулю		Робота на лекції	Активна участь в обговоренні питань теми	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Економічний диктант	Експрес-опитування	Тести з поточної теми	ІНДЗ	Колоквіуми	Σ	
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 2	2 тиждень	0,5	2	2		1	3		8,5	
	Тема 3	3 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 4	4 тиждень	0,5	2			1	3	0,4	6,9	
	Тема 5	5 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 6	6 тиждень	0,5	2	2,5	1		3	1,4	10,49	
	Тема 7	7 тиждень	0,5							0,5	
ЗМ 2	Тема 8	8 тиждень	0,5	2				2,1	12	16,6	
	Тема 9	9 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 10	10 тиждень	0,5	2	2,5			3	1,4	9,4	
	Тема 11	11 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 12	12 тиждень	0,5	2			1	3	0,7	7,2	
	Тема 13	13 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 14	14 тиждень	0,5	2	2,5	1		3	1,7	13	10,7
	Тема 15	15 тиждень	0,5							0,5	
	Тема 16	16 тиждень	0,5	2			1	3	6,3	12,8	
	Тема 17	17 тиждень	0,5						13	13,5	
Σ			8,5	16	9,5	2	4	21	14	25	100

Оцінювання знань під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня засвоєння студентом конкретної теми. Об'єктами поточного контролю є:

а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру щодо вивчення та засвоєння програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

б) рівень виконання студентом завдань для самостійного опрацювання;

в) рівень виконання студентом модульних завдань.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

3) знайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка "відмінно" ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Невиконання будь-якої із вимог є підставою для зниження оцінки викладачем.

Система поточного контролю та оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни подана в табл. 14.

Тестовий контроль покликаний закріпити знання студентів, отримані в процесі вивчення тем дисципліни. При проведенні поточного тестування визначається рівень знань студентів зі знання основних термінів, теоретичних питань навчальної дисципліни, та вміння використовувати отримані знання.

Тестові завдання охоплюють усі теми, які вивчаються в межах навчальної дисципліни та згруповані за кожною темою.

Тестові завдання для поточного контролю знань поділені на три групи. Завдання першої групи покликані сприяти закріпленню студентами основних теоретичних понять дисципліни. Друга група призначена для

самоперевірки глибини засвоєння основних положень теми та їх закріплення. Студенту пропонується вибрати *одну* правильну (або неправильну) відповідь із п'яти запропонованих. Оцінка запропонованих тверджень, завдання третьої групи, сприятиме розвитку навичок практичного використання студентами одержаних знань. До завдань додається перелік правильних відповідей. Відповіді на перше й друге завдання пов'язують між собою відповідні поняття. У випадках, коли правильних відповідей на третє завдання чотири, наводиться одна неправильна відповідь.

Таблиця 14

Система поточного контролю і оцінювання знань студентів

№ п/п	Види контролю		Діапазон оцінок		
	Теоретичний модуль	Практичний модуль	Теоретичний модуль	Практичний модуль	Підсумкова оцінка
1. Обов'язкові					
За систематичність і активність роботи в аудиторії					
1.1	Експрес-опитування, участь у семінарах, доповіді, виконання практичних завдань, тести	Мініконтроль, обговорення кейсів, розв'язання завдань	0,5 – 3 бали	0,5 – 3 бали	0,5 – 3 бали
За виконання завдань до самостійного опрацювання					
1.2	Перевірка методичного забезпечення розрахунків	Обґрунтованість при прийнятті рішень	0,5 – 2 бали	0,5 – 2 бали	0,5 – 2 бали
За виконання модульних контрольних завдань					
1.3	Перша поточна контрольна робота	Перша поточна контрольна робота	0,5 – 6 балів	0,5 – 6 балів	0,5 – 12 балів
1.4	Друга поточна контрольна робота	Друга поточна контрольна робота	0,5 – 6 балів	0,5 – 7 балів	0,5 – 13 балів
2. Вибіркові					
За виконання індивідуальних завдань на вибір					
2.1	Написання есе з сучасних джерел за наданою тематикою		1 – 5 балів	1 – 5 балів	1 – 5 балів
2.2	Доповідь на науковій студентській конференції (участь у конкурсах, олімпіадах)		1 – 5 балів	1 – 5 балів	1 – 5 балів
Підсумкова оцінка модульного контролю розраховується як сума всіх оцінок отриманих студентом на протязі семестру					100 балів

Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії: *високий, творчий рівень компетентності* (2,5 – 3 бали) – 90 – 100 % правильних відповідей; *достатній*

рівень компетентності (1,5 – 2 бали) – 75 – 89 % правильних відповідей; середній рівень компетентності (1 бал) – 59 – 74 % правильних відповідей; низький рівень компетентності (0,5 балів) – менше ніж 59 % правильних відповідей (табл. 15).

Таблиця 15

Критерії оцінки тестових завдань

% правильних відповідей	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за бальною шкалою ХНЕУ
100	Відмінно	3
96 – 99		3
90 – 95		3
85 – 89	Добре	2,5
80 – 84		2,5
75 – 79		2
70 – 74	Задовільно	1,5
65 – 69		1
60 – 64		1
35 – 59	Незадовільно	0,5
1 – 34		0

Поточно-модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю вис-тавляється за результатами оцінювання знань студента під час семі-нарських і практичних занять, виконання індивідуального завдання та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу.

Лекційний модульний контроль здійснюється в письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить питання всіх тем модулю.

Теоретична частина завдання модульного контролю містить: теоре-тичні питання та тестові завдання закритої та відкритої форм.

Практична частина завдання модульного контролю складається з практичних завдань (ситуацій) різного ступеня складності (стереотипне, діагностичне, евристичне) та інших елементів практичної підготовки.

11.1. Проведення підсумкового заліку

Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань.

Залік здійснюється в письмовій формі за білетами. Білет складається з наступних частин: теоретичного питання та практичного завдання.

Приклад залікового білета наведено далі.

Зразок залікового білета

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний економічний університет

Напрямок підготовки 6.030601 "Менеджмент"

Навчальна дисципліна 3

Семестр 6

Навчальна дисципліна "Міжнародна економічна інтеграція"

Білет № 1

1. Стереотипне завдання.

На прикладі ЄС та НАФТА покажіть відмінності механізмів управління процесами інтеграції. Чим вони зумовлені?

2. Діагностичне завдання.

Яким чином відіб'ється на темпах економічного зростання та еволюції економічних систем створення митного союзу між країною, що спеціалізується на виробництві високотехнологічної продукції та країною, що спеціалізується на виробництві сільгосппродукції та сировини. Чи можете ви навести реальний приклад такого інтеграційного об'єднання?

Яким чином на результативність інтеграційних процесів може вплинути розмір економік, що інтегруються.

3. Евристичне завдання.

Використовуючи основні положення комунікаційної теорії інтеграції покажіть позитивні та негативні передумови інтеграції країн Східної Європи та Туреччини до ЄС.

4. Розрахункове завдання

До входження в інтеграційний союз країна А імпортувала щорічно 1 млн. мобільних телефонів з країни Б, що в інтеграційне об'єднання не входить. В умовах 30 % імпортного тарифу середня ціна телефонів для споживачів становила 50 дол. США. Ціна аналогічних телефонів у країнах-учасницях об'єднання дорівнює 40 дол.

Після приєднання до інтеграційного союзу країна А відмовилась імпорту телефонів з країни Б, і доводить ввіз телефонів з інших країн-учасниць до 1,2 млн.

За допомогою графічної моделі покажіть можливі виграші та програші країн, задіяних у співробітництві та усїєї світової економічної системи.

5. Тестові завдання.

1. До сутнісних характеристик інтеграції, що відрізняють її від інших форм економічної взаємодії країн відносять (4 групи):

- а) усунення обмежень у русі товарів, капіталів, людських ресурсів;
- б) узгодження економічної політики;
- в) розвиток міжнародної спеціалізації й кооперації, переплетення виробничих процесів, структурні зміни в економіці країн-учасниць;
- г) зближення національних законодавств, норм і стандартів; цілеспрямоване регулювання інтеграційного процесу, розвиток між-державних, і наддержавних механізми управління взаємодією;
- д) глобальний характер просторових масштабів інтеграції.

2. Передумови успіху інтеграційних процесів (4 групи):

- а) приблизно однаковий рівень економічного розвитку й зрілості ринкової економіки, сумісність господарських механізмів;
- б) наявність спільних кордонів, історично сформованих економічних відносин, взаємодоповнюючих структур;
- в) відсутність господарських та інших проблем, які реально стоять перед країнами того або іншого регіону;
- г) політична воля держав, наявність країн-лідерів інтеграції;
- д) дія "демонстраційного ефекту та "ефекту доміно".

3. До позитивних наслідків інтеграції відносять (4 групи):

- а) зростання ємності внутрішніх ринків, ріст сукупного ВВП ІО, купівельної спроможності й зниження цін на товари;
- б) ефект масштабу забезпечує можливість поглиблення спеціалізації, зростання ефективності діяльності виробників;
- в) зростає конкурентоспроможність виробництва;

г) відбувається реструктуризація економіки, згорання неконкурентоздатних виробництв;

д) збільшується обсяг закордонного інвестування, прискорення темпів економічного розвитку.

4. До негативних наслідків інтеграції відносять (4 групи):

а) скорочення бюджетних надходжень внаслідок зменшення обсягу митних зборів;

б) можливе згорання окремих виробництв, зростання безробіття;

в) нерівномірний розподіл економічних вигід і витрат між членами ІО;

г) вільне пересування товарів, послуг, капіталу, робочої сили;

д) ріст взаємозалежності економік, що інтегруються.

5. До основних економічних теорій інтеграцій відносять (4 групи):

а) федералізм;

б) ринкова й ринково-інституційна школи інтеграції;

в) дирижизм;

г) структурна школа;

д) теорії ефективності інтеграційних процесів.

6. Міжнародна інтеграція в теоріях учених сучасної структурної школи (4 чинника):

а) служить справі формування держави загального добробуту;

б) є шляхом реалізації рівності шансів для всіх громадян;

в) включає структурні зміни у виробництві, розміщенні факторів і ресурсів виробництва;

г) представляється результатом формування оптимальної ринкової структури;

д) приватний бізнес визнається суб'єктом міжнародної економіки.

7. Характерними особливостями "дирижизму" є (4 групи особливостей):

а) недовіра до ринкового механізму;

б) погляд на інтеграцію як на процес формування оптимальної ринкової структури;

в) ефективність, раціональність процесу інтеграції забезпечується відмовою держави від втручання в ініціативу міжнародного співробітництва мікроекономічних суб'єктів;

г) головна проблема регіональної інтеграції – оптимальне поєднання національних програм господарської політики із забезпеченням вигод міжнародного співробітництва.

д) наголос на інституціонально-політичному механізмі формування ринкової структури.

8. Переключення попиту й споживання від виробника за межами союзу, з більш низькими витратами, на виробника, з більш високими, але в Ю отримало назву:

- а) динамічного ефекту інтеграції;
- б) ефекту "відхилення торгових потоків";
- в) ефекту "відхилення торгівлі";
- г) ефекту "створення торгівлі";
- д) статичного ефекту від інтеграції.

9. До негативних динамічних ефектів інтеграції відносять (4 групи):

- а) відтік ресурсів із країни. на користь більш сильних членів союзу;
- б) ефект втрат від збільшення масштабів виробництва, пов'язаний з формуванням занадто великих компаній;
- в) витрати більш розвинених членів союзу на "підтягування" менш розвинених економік до середнього рівня;
- г) інтенсифікація перерозподілу надлишкових ресурсів країн-членів інтеграційного союзу;
- д) організаційні витрати функціонування союзу можуть зрости.

10. Відповідно до комунікаційної теорії інтеграції у числі економічних і соціально-психологічних умов успішної інтеграції виділяються (4 умови):

- а) близькість способу життя й сумісність світоглядних установок і цінностей;
- б) одномоментне перетворення міжнародної політичної системи у внутрішню;
- в) позитивні очікування і реальне багатобічне розширення можливостей економічних суб'єктів;
- г) висока інтенсивність і стабільність зв'язків між суб'єктами і їхня мобільність;
- д) стабільність соціальної стратифікації суспільства й передбачуваність поведінки партнерів.

11. До етапів розвитку МЕІ відносять (4 етапи):

- а) створення зони вільної торгівлі;
- б) укладання митного союзу;
- в) укладання міжурядової угоди;
- г) укладання економічного, політичного і валютного союзу;
- д) формування спільного ринку.

12. До міжнародних інтеграційних об'єднань відноситься (4 угруповання):

- а) ОПЕК;
- б) НАФТА;
- в) МЕРКОСУР;
- г) АСЕАН;
- д) АТЕС.

13. Початковий етап інтеграції пов'язаний зі створенням:

- а) економічного союзу;
- б) митного союзу;
- в) вільної економічної зони;
- г) зони вільної торгівлі;
- д) зони спільного підприємництва.

14. До правових режимів ЗЕД відносять:

- а) справедливий або недискримінаційний;
- б) режими найбільшого сприяння;
- в) національний режим;
- г) міжнародний;
- д) спеціальний правовий режим.

15. Особливістю інтеграції в межах якого ІО є активне формування "трикутників інтенсивного зростання":

- а) ЄС;
- б) НАФТА;
- в) МЕРКОСУР;
- г) АТЕС;
- д) КАРИКОМ.

Зав. кафедри _____ Викладач _____
(підпис) (підпис)

Відповіді студентів оцінюються за 100-бальною накопичувальною системою згідно з кваліфікаційними вимогами до фахівців напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент організацій". Максимальний бал за перший модульний контроль – 12 складається з суми балів за кожне завдання. Максимальний бал за 1 й 2 завдання – 1,5 балів. Максимальний бал за 3 завдання 2 бали. 4 завдання - 4 бали, тести – 3 бали.

Для оцінювання рівня відповідей студентів використовуються такі критерії:

високий, творчий рівень компетентності повне, правильне виконання завдання, відповідь свідчить, що про студент впевнено володіє основними поняттями навчальної дисципліни, в процесі його засвоєння використовує як основну, так і додаткову літературу, вміє використовувати отримані знання для аналізу конкретних економічних ситуацій, дає кваліфіковану оцінку економічним явищам і процесам сучасного міжнародного економічного життя, вміє виявляти причини й наслідки найважливіших подій у міжнародних економічних відносинах – *максимальний бал*;

достатній рівень компетентності (у відповіді розкрито основну частину завдання, але є певні неточності), відповідь свідчить, що студент знає основні поняття дисципліни, уміє використовувати отримані знання для аналізу конкретних економічних ситуацій, у змозі дати оцінку економічним явищам і процесам – *75 % від максимального балу*;

середній рівень компетентності (неповна відповідь, недостатній зв'язок між теоретичною та практичною частинами дисципліни), відповідь свідчить, що студент знає основні поняття навчальної дисципліни, із певними труднощами використовує отримані знання для аналізу конкретних економічних ситуацій – *50 % від максимального балу*;

низький рівень компетентності (відповідь у вигляді уривчастих речень, окремих фактів, слабо пов'язаних між собою), відповідь свідчить, що студент володіє окремими фрагментами тематики навчальної дисципліни, які становлять лише незначну частину матеріалу дисципліни – *25 % максимального балу*.

Максимальний бал за *2 модульний контроль* – 13 балів за рахунок додаткового балу за тести, як більш складні, оскільки в них припускається включення кількох тестів з першого модуля.

Таблиця 16

Переведення підсумкових показників успішності знань студентів у систему оцінювання за шкалою ECTS

Відсоток студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується	Оцінка за національною шкалою
---	-----------------------	---	-------------------------------

			в ХНЕУ ім. С. Кузнеця	
10	відмінне виконання	A	95 – 100	Відмінно
25	Вище середнього рівня	B	90 – 94	
30	взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C	74 – 89	Добре
25	непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	64 – 73	Задовільно
10	виконання задовольняє мінімальні критерії	E	60 – 63	
-	потрібне повторне перескладання	FX	35 – 59	Незадовільно
-	повторне вивчення дисципліни	F	34 – 1	

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Вехи экономической мысли : Т. 6. Международная экономика / под. ред. А. Киреева. – М. : ТЕИС, 2006. – 720 с.
2. Европейская интеграция / под ред. О. Буториной. – М. : ИД Деловая литература, 2011. – 720 с.
3. Ливенцев Н. Международная экономическая интеграция / Н. Ливенцев. – М., 2006. – 430 с.
4. Липатов В. Международная экономическая интеграция / В. Липатов. – М. : Евразийский открытый институт, 2011. – 150 с.
5. Липов В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини : навчально-практичний посібник / В. Липов. – К. : Професіонал, 2008. – 368 с.
6. Липов В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум : навчально-практичний посібник / В. Липов. – К. : Професіонал, 2009. – 336 с.

7. Липов В. Міжнародна економіка: структурно-цивілізаційні основи розвитку / В. Липов. – Х. : Вид-во ХНЕУ, 2007. – 208 с.
8. Липов В. Практикум для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни "Міжнародні економічні відносини": тести, практичні та ситуаційні завдання : навчально-практичний посібник / В. Липов. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 196 с.
9. Лук'яненко Д. Міжнародна економічна інтеграція / Д. Лук'яненко. – К., 1996.
10. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А. С. Філіпченко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко. – К., 2004.
11. Світова та європейська інтеграція / за ред. проф. Я. Малика. – Львів, 2005.
12. Семак Е. Международная экономическая интеграция : курс лекций / Е. Семенов. – Мн. : БГУ, 2007. – 200 с.
13. Семенов К. Международная экономическая интеграция : учебное пособие / К. Семенов. – М. : Логос, 2001.
14. Хейфец В. Международная интеграция / В. Хейфец, А. Оводенко / СПб.: СПбГУАП, 2003. – 68 с.
15. Шишков Ю. Теории региональной экономической интеграции / Ю. Шишков. – М.: Мысль, 1978. – 220 с.
16. Шкваря Л. Международная экономическая интеграция в мировом хозяйстве / Л. Шкваря. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 315 с.

12.2. Додаткова

17. Адаптація валютно-фінансових систем ризикових економік до світових інтеграційних процесів. – К. ; ІСЕМВ НАН України, 2011. – 214 с.
18. Азиатский многоугольник. Конфликтность и потенциал развития. – М. : ИД ГУ ВШЭ, 2007. – 222 с.

19. Актуальні проблеми економічної безпеки України в умовах її інтеграції до світового співтовариства. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2005. – 148 с.
20. Альбер М. Капіталізм проти капіталізму / М. Альбер. – СПб. : Экономическая школа, 1998. – 296 с.
21. АСЕАН в начале XXI века. Актуальные проблемы и перспективы. – М. : ИД ФОРУМ, 2010. – 368 с.
22. Африканская интеграция: социально-политическое измерение / отв. ред. Ю. Потёмкин. – М., 2003.
23. Афро-Азиатский мир: региональные исторические системы и капитализм. – М. : ИНИОН, 1999. – 152 с.
24. Бабынина Л. Гибкая интеграция в ЕС: классификация и проблемы институционализации / Л. Бабынина // МЭиМО. – 2010. – № 6.
25. Байков А. Сравнительная интеграция. Практика и модели интеграции в зарубежной Европе и Тихоокеанской Азии / А. Байков. – М. : Аспект Пресс, 2012. – 256 с.
26. Бард А. Неторатия: новая правящая элита и жизнь после капитализма / А. Бард, Я. Зодерквист. – СПб. : Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2004. – 56 с.
27. Бессонова О. Раздаточная экономика России / О. Бессонова. – М. : РОССПЭН, 2006. – 144 с.
28. Босрок М. Деловая Европа: правила путешественника / М. Босрок. – М. : Поколение, 2007. – 688 с.
29. Босрок М. Азия. Путеводитель по обычаям и этикету / М. Босрок. – М. : АСТ, 2007. – 416 с.
30. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн. – СПб. : Университетская книга, 2001. – 416 с.
31. Винокуров Е. Две евразийские интеграции / Е. Винокуров, А. Либман // Вопросы экономики. – 2013. – № 2.
32. Вільні економічні зони: світовий досвід та українська практика. – К. : ЦУЛ, 2004. – 486 с.

33. Гестеланд Р. Кросс-культурное поведение в бизнесе / Р. Гестеланд. – Днепропетровск : Баланс-Клуб, 2003. – 274 с.
34. Глобализация сопротивления: борьба в мире. – М. : УРСС, 2004.
35. Голеано Э. Вскрытые вены Латинской Америки / Э. Голеано. – М. : Дело, 2010. – 400 с.
36. Градобитова Л. Транснациональные корпорации в современных международных экономических отношениях / Л. Градобитова, Т. Исаченко. – М. : Анкил, 2002. – 124 с.
37. Грант Ч. Делор. Добро пожаловать в дом, который построил Жак / Ч. Грант. – М. : МШПИ, 2002. – 472 с.
38. Грицяк І. Європейське управління: теоретико-методологічні засади / І. Грицяк. – К. : КІС, 2006. – 398 с.
39. Громогласова Е. Наднациональность в ЕС-системе: метастазы или метаморфозы? / Е. Громогласова // МЭиМО. – 2010. – № 6.
40. Грущинская Н. Особенности развития интеграционных и дезинтеграционных процессов в современном мировом пространстве / Н. Грущинская. – Економічний часопис-XXI. – 2010. – № 11–12. – С. 23–26.
41. Гуанчен С. Шанхайская организация сотрудничества: приоритетные направления / С. Гуанчен // МЭиМО. – 2002. – № 11. – С. 71–76.
42. Гурова И. Региональная торговля на пространстве СНГ: предпосылки для производственной кооперации / И. Гурова, М. Ефремова // Вопросы экономики. – 2012. – № 6.
43. Европейский союз в XXI веке: время испытаний. – М. : Весь мир, 2012. – 656 с.
44. Жирнов О. Панамериканская зона свободной торговли: реальность или иллюзия / О. Жирнов. – М. : ИНИОН, 2000. – 58 с.
45. Западноевропейские страны: Особенности социально-экономических моделей. – М. : Наука, 2002. – 271 с.

46. Зінчук Т. Аграрная политика стран ЦВЕ в контексте интеграции в ЕС: реалии и перспективы для Украины / Т. Зинчук // Экономика Украины. – 2006. – № 4. – С. 74–88.
47. Зуев В. Феномен наднационального хозяйственного механизма Европейского союза / В. Зуев. – М. : ИД ГУ ВШЭ, 2007. – 255 с.
48. Иванов И. Реальный шаг в постсоветской хозяйственной реинтеграции / И. Иванов // МЭиМО. – 2010. – № 10.
49. Иноземцев В. Возвращение Европы / В. Иноземцев, В. Иноземцев // МЭиМО. – 2002. – № 1. – С. 3–13; 2. – С. 3–14; 4. – С. 3–14; 6. – С. С. 3–14.
50. Иноземцев В. К воссозданию вестфальской системы: хаос и порядок в международных отношениях / В. К. Иноземцев // МЭиМО. – 2005. – № 8. – С. 11–18; № 9. – С. 3–12.
51. Исламские финансы в современном мире: экономические и правовые аспекты. – М. : УММА, 2004. – 284 с.
52. Карпухина Е.А. Международные стратегические альянсы. – М. : ДиС, 2004. – 176 с.
53. Кастельс М. Информационная эпоха / М. Кастельс. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
54. Кашнір Р. Фінансово-економічні передумови і окремі проблеми монетарної інтеграції нових членів ЄС / Р. Кашнір // Економіка України. – 2005. – № 1. – С. 64–69.
55. Кирдина С. Г. X- и Y- экономики: институциональный анализ / С. Кирдина. – М. : Наука, 2004. – 256 с.
56. Климко Г. Північноамериканська економічна інтеграція: досвід для України / Г. Климко, В. Ананьїн, О. Васильєв та ін. – К. : Між. Фін. агенція, 1999. – 184 с.
57. Козик В. Теоретичні засади формування валютних союзів в умовах глобалізації: Макроекономічний аспект / В. Козик // Економіка України. – 2005. – № 9. – С. 12 – 20.
58. Комплексная оценка макроэкономического эффекта различных форм глубокого экономического сотрудничества Украины со странами Таможенного союза и

Единого экономического пространства в рамках ЕврАзЭС. Итоговый научно-технический отчет. – СПб. ; Центр интеграционных исследований, 2012. – 168 с.

59. Косолапов Н. Глобализация: территориально-пространственный аспект / Н. Косолапов // МЭиМО. – 2005. – № 6. – С. 3–13.

60. Костюнина Г. Азиатско-Тихоокеанская интеграция / Г. Костюнина. – М. : РОССПЭН, 2002. – 208 с.

61. Кочетов Э. Глобалистика: Теория, методология, практика / Э. Кочетов. – М. : НОРМА, 2002. – 672 с.

62. Кудрявцева Е. Энергетическая составляющая экономической интеграции стран МЕРКОСУР / Е. Кудрявцева // МЭиМО. – 2008. – № 2.

63. Кузнецов А. Транснациональные корпорации стран БРИКС / А. Кузнецов // МЭиМО. – 2012. – № 3.

64. Лебедева Э. Тропикоафриканская цивилизация в современном мире / Э. Лебедева // МЭиМО. – 2004. – № 4. – С. 46–56.

65. Лебедева Э. Тропическая Африка: вечный маргинал / Э. Лебедева // МЭиМО. – 2001. – № 6. – С. 97–104.

66. Липов В. Институциональная комплементарность социально-экономических систем / В. Липов. – Х. : Изд-во ХНУ имени В. Н. Каразина, 2011. – 484 с.

67. Лісничий В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн / В. Лісничий. – К. : Професіонал, 2004. – 335 с.

68. Лузянин С. Шансхайская организация сотрудничества 2013 –2015. Прогнозы, сценарии и возможности развития / С. Лузянин. – М. : ИДВ РАН, 2013. – 120 с.

69. Льюис Р. Столкновение культур. Путеводитель для всех, кто делает бизнес з аграницей. – М. : Манн, Иванов и Фербер. – 2013. – 640 с.

70. Мазырин В. КАФТА – новый формат экономического взаимодействия в Восточной Азии / В. Мазырин // МЭиМО. – 2010. – № 11.
71. Майданик К. Латиноамериканская цивилизация в глобализирующемся мире / К. Майданик // МЭиМО. – 2003. – № 5. – 86–95.
72. Макогон Ю. Формы и направления межрегионального трансграничного экономического сотрудничества / Ю. Макогон, В. Ляшенко. – Донецк : Юго-Восток, 2003. – 512 с.
73. Максаковский В. Географическая картина мира. В 2-х кн / В. Максаковский. – М. : Дрофа. – Кн. 1. – 2006. – 495 с. ; Кн. 2. – 2007. – 480 с.
74. Масловська Л. До питання оцінки передумов інтеграції України в ЄС / Л. Масловська // Економіка України. – 2008. – N 6. – С. 72–79.
75. Мельянцев В. Арабо-исламский мир: характеристики в глобальном контексте / В. Мельянцев // МЭиМО. – 2004. – № 8. – 3–14.
76. Минкин Д. Развитие инфраструктуры – вызов для интеграции стран АСЕАН // Д. Минкин // МЭиМО. – 2012. – № 10.
77. Мирский Г. Исламская цивилизация в глобализирующемся мире / Г. Мирский // МЭиМО. – 2004. – № 6. – С. 29–37.
78. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи / М. Михальченко. – Дрогобич-Київ, 2004.
79. Мокій А. Регіонально-секторальна модель зовнішньоекономічної інтеграції: передумови і стратегія реалізації / А. Мокій. – Львів : Коопосвіта, 1999. – 346 с.
80. Моне Ж. Реальность и политика / Ж. Моне. – М. : МШПИ, 2001. – 664 с.

81. Моррисон Т. Деловая Латинская Америка: Правила путешественника / Т. Моррисон, У. Конвэй. – М. : Поколение, 2007. – 352 с.
82. Моррисон Т. Деловая Азия: Правила путешественника / Т. Моррисон, У. Конвэй. – М. : Поколение, 2007. – 400 с.
83. Мочульский А. Об особенностях политики Китая в вопросах экономического сотрудничества в ШОС / А. Мочульский // МЭиМО. – 2010. – № 10.
84. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Н. Мусис. – К., 2005.
85. Мюрдаль Г. Мировая экономика: проблемы и перспективы / Г. Мюрдаль. – М. : Изд-во иностр. лит-ры, 1958. – 556 с.
86. Мясоедов С. Основы кросскультурного менеджмента / С. Мясоедов. – М. : Дело, 2003. – 256 с.
87. Нуруллина Г. Исламская этика бизнеса / Г. Нуруллина. – М. : УММА, 2004. – 112 с.
88. Осташко Т. Ризики для сільського господарства від встановлення зони вільної торгівлі з ЄС / Т. Осташко // Економіка України. – 2011. – № 3. – С. 57–69.
89. Пантин В. Внутри- и внешнеполитические факторы интеграции Украины с Россией и ЕС / В. Пантин, В. Лапкин // МЭиМО. – 2012. – № 11.
90. Перкинс Дж. Исповедь экономического убийцы / Дж Перкинс. – М. : Pretext, 2005. – 319 с.
91. Петренко З. Прикордонні регіони як нова форма міжнародної інтеграції / З. Петренко // Економіка України. – 1999. – № 12. – С. 66–72.
92. Пирожков С. Проблемы реализации транзитного потенциала Украины в контексте расширения ЕС и формирования ЕЭП / С. Пирожков, Д. Прейгер, И. Малярчук // Экономика Украины. – 2005. – № 3. – С. 4–19.

93. Подберезский И. Регион Юго-Восточной Азии как цивилизационная общность / И. Подберезский // МЭиМО. – 2005. – № 4. – С. 53–59.
94. Посельський В. Європейський Союз – інституційні основи європейської інтеграції / В Ш. Посельський. – К., 2002.
95. Потемкина О. Иммиграционная политика ЕС: от Амстердама до Лиссабона / О. Потемкина // МЭиМО. – 2010. – № 4.
96. Рахматулина Г. Таможенный союз в рамках ЕвразЭС: перспективы для Казахстана / Г. Рахматулина // МЭиМО. – 2010. – № 11.
97. Рашковский Е. Латинская Америка: в поисках собственной судьбы / Е. Рашковский // МЭиМО . – 2003. – № 5. – С. 78–85.
98. Рашковский Е. Тропическая Африка: земля отчаяния, земля надежды / Е. Рашковский // МЭиМО. – 2004. – № 4. – С. 37–45.
99. Рашковский Е. Юго-Восточная Азия – цивилизационный узел / Е. Рашковский // МЭиМО. – 2005. - № 4. – С. 47–52.
100. Региональная политика стран ЕС / под ред. А. Кузнецова. – М., 2009. – 320 с.
101. Рогожина Н. Политическое лицо антиглобалистов / Н. Рогожина // МЭиМО. – 2002. – № 6. – С. 25–30.
102. Романова З. Латинская Америка: региональная интеграция на новом витке развития / З. Романова // МЭиМО. – 2005. – № 10.–С. 88–98.
103. Савельєв Є. Європейська інтеграція чи Європеїзація? / Є. Савельєв // Журн. європ. економіки. – 2008. – № 1. – С. 3–5.
104. Сидорова Е. Будущее ЕС после расширения: обновление сценария / Е. Сидорова // МЭиМО. – 2010. – № 6.
105. Сіваченко І. Ю. Вільні економічні зони / І. Сіваченко. – К. : Дакор/Алерта, 2001. – 480 с.
106. Скопин А. Международные организации / А. Скопин. – М. : ИД ГУ ВШЭ, 2007. – 492 с.

107. Соколенко С. Кластери в глобальній економіці / С. Соколенко. – К. : Логос, 2004. – 848 с.
108. Соколов В. Региональная интеграция и внутриотраслевая торговля продукцией машиностроения / В. Соколов // МэиМО. – 2012. – № 2.
109. Соколова З. "Успехи и проблемы региональной интеграции зоны франка CFA в Западной и Центральной Африке" / З. Соколова // Экономика Украины. – 2013. – № 7. – С. 66–82.
110. Сото де Э. Иной путь. Экономический ответ терроризму / Э. де Сото. – Челябинск : Социум, 2007. – 302 с.
111. Сусоколов А. Культура и обмен. Введение в экономическую антропологию / А. Сусоколов. – М. : Русская панорама, 2006. – 446 с.
112. Тоді Ф. Нариси історії Європейського союзу / Ф. Тоді. – К. : АНОД/КІС, 2001. – 142 с.
113. Транскордонне співробітництво як альтернатива новій "залізній завісі" та прикордонним конфліктам. – Ужгород : Карпати, 2007. – 240 с.
114. Трещенков Е. Динамика и факторы европейской интеграции Украины / Е.Трещенков // МэиМО. – 2013. - №2. С. 63-74.
115. Тромпенаарс Ф. Национально-культурне различия в контексте глобального бизнеса / Ф. Тромпенаарс, Ч. Хампден-Тернер. – М. : Попурри, 2004. – 528 с.
116. Трунин П. Исламская финансовая система / П. Трунин, М. Каменских, М. Муфтяхетдинова. – М. : ИЭПП, 2009. – 84 с.
117. Туныця Т. К вопросу конвергенции Украины и ЕС в сфере потребления энергетических природных ресурсов / Т. Туныця // Экономика Украины. – 2006. – N 8. – С. 72–78.
118. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / за ред. А.С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2002. – 470 с.
119. Улин Б. Межрегиональная и международная торговля / Б. Улин. – М. : Дело, 2004. – 415 с.

120. Уолес Р. Стратегические альянсы в бизнесе / Р. Уолес. – М. : Добрая книга, 2005. – 288 с.
121. Уорнер М. Виртуальные организации: новая форма ведения бизнеса в XXI веке / М. Уорнер, М. Витцель. – М. : Добрая книга, 2005. – 296 с.
122. Усольцев В. Тихоокеанская Азия: тихоокеанская интеграция и перспективы России / В. Усольцев. – МЭИМО. – 2011. – № 8. – 67–75.
123. Федоровский А. Феномен Чэболь. Государство и крупный бизнес в Республике Корея / А. Федоровский. – М. : Стратегия, 2008. – 320 с.
124. Філіпенко А. Інтеграційні перспективи України: бігравітаційна модель. – Економіка України // 2005. – № 6. – С. 11 – 22.
125. Фонтен П. Європа у 12 уроках / П. Фонтен. – К. : Фенікс, 2011. – С. 10.
126. Фукуяма Ф. Доверие / Ф. Фукуяма. – М. : АСТ, 2004. – 733 с.
127. Хофман Л. Україна на шляху в Європу / Л. Хофман, Ф. Мьоллерс. – К. : Фенікс, 2001. – 343 с.
128. Хохлов И. Субсидиарность как принцип и механизм политики Евросоюза / И. Хохлов // МЭИМО. – 2004. – № 5. – С. 95–101.
129. Целищев И. Восточная Азия: интеграция? / И. Целищев // МЭИМО . – 2003. – № 7. – С. 43–51; № 8. – С. 41–48.
130. Цивилизационные модели современности и их исторические корни. – К.: Наукова думка. – 2002. – 632 с.
131. Чужиков В. Глобальна регіоналістика / В. Чужиков. – К. : КНЕУ, 2008. – 272 с.
132. Чужиков В. Модернізація регіональної політики в ЄС / В. Чужиков // Економіка України. – 2008. – № 3. – С. 50–57; № 4. – С. 56–63.

133. Чужиков В. Регіональні інтеграційні стратегії постсоціалістичних країн Європи. Монографія / В. Чужиков. – К. : КНЕУ, 2003. – 297 с.
134. Шерешева М. Межфирменные сети / М. Шерешева. – М. : ТЕИС, 2006. – 320 с.
135. Шифф М. Региональная интеграция и развитие / М. Шифф, Л. Алан Уинтерс. – М. : Весь мир, 2005.
136. Шкваря Л. Интерационные процессы в Южной Азии: СААРК / Л. Шкваря, А. Бяшарова. – М. : Экон-информ, 2012. – 235 с.
137. Шемятенков В. Европейская интеграция / В. Шемятенков. – М. : Междунар. Отношения, 2003. – 400 с.
138. Шуман Р. За Европу / Р. Шуман. – М. : МШПИ, 2002. – 96 с.
139. Шумский Н. Региональные экономические объединения государств Содружества / Н. Шумский // МэиМО. – 2012. – № 3.
140. Яковлев Г. Международная кооперация промышленных предприятий / Г. Яковлев, Е. Волкодавова. – Самара : СГЭУ, 2006. – 424 с.
141. Fujita M. The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade / M. Fujita, P. Krugman, A. Venables. – Cambridge, Massachusetts: The MIT Press. – 367 p.
142. Future of CARICOM and Regional Integration // Caricom view. – 2012. – № 12. – 35 p.
143. Hopner M. A New Phase of European Integration: Organised Capitalisms in Post-Ricardian Europe / M. HÖPNER, A. SCHAFFER // West European Politics. – Vol. 33, No. 2. – March 2010. – Pp. 344–368.
144. Krugman P. Geography and trade. – 2nd print. – Leuven : Leuven University Print.
145. Orefice G. Deep integration and production networks: an empirical analysis / Gianluca Orefice, Nadia Rocha // WTO Staff Working Paper ERSD. – 2011. – 35 p.

146. Mongel F. European economic and monetary integration and the optimum currency area theor / F. Mongel // EUROPEAN ECONOMY. Economic Papers. – № 302. – February 2008. – 61 p.

147. The WTO and preferential trade agreements: From co-existence to coherence. World Trade Report 2011. – Geneva : World Trade Organization. – 256 p.

148. Thisse J.-F. (2011) Economic Geography / J.-F. Thisse. – CREA. – Luxembourg : University of Luxembourg. – 14 p.

Додатки

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша ІНДЗ

Міністерство освіти та науки України
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Кафедра міжнародної економіки
та менеджменту ЗЕД

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

на тему: _____

_____

Виконавець:

Студент(ка) ___ групи
спеціальності _____

_____

Науковий керівник:

(вчений ступінь, звання)

_____

Харків, рік

Додаток Б

Зразок оформлення змісту ІНДЗ на тему:

**"Економіка промислово розвинених країн світу. Загальне
та особливе"**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СПІЛЬНІ РИСИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ МОДЕЛЕЙ РОЗВИНУТИХ КРАЇН.....	6
1.1. Інституційний устрій та господарчий механізм	7
1.2. Розвинена матеріально-технічна база економіки.....	9
1.3. Високий рівень економічного розвитку.....	11
1.4. Соціально-економічна	

зрілість.....	12
1.5. Уособлення індивіду як основа громадянського суспільства.....	
.....	13
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН ТА ЧИННИКИ ЇХ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ.....	14
2.1. Ліберальна англо-американська модель.....	14
2.2. Демократичний (європейський) корпоративізм.....	15
2.3. Конфуціанський (ієрархічний) корпоративізм.....	17
2.4. Чинники формування СЕМ.....	18
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗЕД РОЗВИНУТИХ КРАЇН.....	20
3.1. Відкритість економіки.....	20
3.2. Пріоритет портфельних інвестицій.....	22
3.4. Значна імміграція робочої сили.....	23
3.5. Провідна роль у міжнародній фінансовій сфері.....	24
РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ СЕМ США ТА ЯПОНІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ХАРАКТЕР МЕВ З УКРАЇНОЮ.....	25
4.1. Природні та соціокультурні чинники й історична зумовленість формування економік	25
4.2. Особливості соціально економічних моделей.....	27
4.3. Виробничі галузі економіки.....	28
4.4. Невиробнича сфера.....	30
4.5. Місце та роль у світовому господарстві	31
ВИСНОВКИ.....	32
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	34
ДОДАТКИ.....	35

Додаток В

Картка завдання та контролю за ходом виконання ІНДЗ

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Кафедра міжнародної економіки та менеджменту ЗЕД

Картка

завдання та контролю за ходом виконання індивідуального навчально-дослідного завдання

1. Прізвище та ініціали студента _____
  2. Факультет _____
  3. Спеціальність _____
  4. Курс, група _____
  5. Форма навчання _____
  6. Номер залікової книжки _____
  7. Номер та назва теми ІНДЗ _____
- _____
- _____
- _____

	За планом	Фактично
Дата погодження теми з науковим керівником		
Дата затвердження плану ІНДЗ		
Дата подання ІНДЗ на рецензування		
Дата захисту роботи		

8. Тему, план і строки роботи прийняв до виконання _____
(підпис студента)
9. Науковий керівник _____
(прізвище та підпис)
Додаток Д

Приклад рецензії

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
Кафедра міжнародної економіки та менеджменту ЗЕД

2. Тематичний план навчальної дисципліни	9
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами	10
4. Плани лекцій	14
5. Плани семінарських занять	18
6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання	21
7. Самостійна робота студентів	29
8. Контрольні запитання для самодіагностики	33
9. Індивідуально-консультативна робота	35
10. Методики активізації процесу навчання	36
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	38
12. Рекомендована література	51
12.1. Основна	51
12.2. Додаткова	52
Додатки	61

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ"
для студентів напряму підготовки 6.030601
"Менеджмент" спеціалізації "Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності"
всіх форм навчання**

Укладач **Липов Володимир Валентинович**

Відповідальний за випуск **Піддубний І. О.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 200 ЕВ. Обсяг 66 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

